

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra aplikované ekonomie a ekonomiky

Diplomová práce

Nepříznivá ekonomická situace a její vliv na výkonnost podniku ve vybraném odvětví

Vypracovala: Bc. Nikola Brymová

Vedoucí práce: doc. Ing. Martina Novotná, Ph.D.

České Budějovice 2022

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Nikola BRYMOVÁ
Osobní číslo: E20405
Studijní program: N0413A050036 Ekonomika a management
Studijní obor:
Téma práce: Nepříznivá ekonomická situace a její vliv na výkonnost podniku ve vybraném odvětví
Zadávající katedra: Katedra aplikované ekonomie a ekonomiky

Zásady pro vypracování

Cílem je zhodnotit vliv externích vlivů na výkonnost vybraného podniku se zohledněním odvětvových specifik a se zaměřením na období poklesu ekonomiky.

Osnova:

1. Hodnocení výkonnosti podniku –podstata, role
2. Životní fáze podniku s ohledem na externí vlivy
3. Cyklický vývoj ekonomiky (národohospodářský vývoj) a jeho důsledky (vazba) na podnikovou výkonnost
4. Charakteristika ekonomického vývoje vybraného podniku s ohledem na specifika odvětví
5. Fáze poklesu ekonomiky ve vztahu k výkonnosti vybraného podniku

Rozsah pracovní zprávy: 50-60 stran

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

- Higgins, R. C., Koski, J. L., & Mitton, T. (2016). *Analysis for financial management* (Eleventh edition). New York: McGraw-Hill Education.
- Hirschey, M. (2009). *Fundamentals of managerial economics* (Ninth edition). Mason: South-Western Cengage Learning.
- Schönfeld, J. (2018). *Transformace a restrukturalizace podniku*. C. H. Beck.
- Kislingerová, E. (2010). *Podnik v časech krize: jak se nedostat do potíží a jak se dostat z potíží – zkušenosti ze světové recese let 2007 až 2009*. Grada.
- Sedláček, J. (2011). *Finanční analýza podniku* (2., aktualiz. vyd.). Brno: Computer Press.
- Jílek, J., & Moravová, J. (2007). *Ekonomické a sociální indikátory: od statistik k poznatkům*. Futura.

Vedoucí diplomové práce:

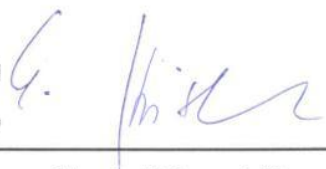
Ing. Martina Novotná, Ph.D.

Katedra aplikované ekonomie a ekonomiky

Datum zadání diplomové práce: 20. února 2021
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2022

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentů 13 (26)
270 05 České Budějovice

12
doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
děkanka

prof. Ing. Eva Kislingerová, CSc.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to – v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací na Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....

Bc. Nikola Brymová

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. Ing. Martině Novotné, Ph.D., vedoucí mé diplomové práce, za cenné rady, připomínky a ochotu mi vždy pomoci při zpracování této práce. Mé poděkování dále patří hlavní ekonomce společnosti Oslavan, a.s., Ing. Haně Novákové, která mi vždy ochotně poskytla informace potřebné k vypracování práce.

Obsah

1	Úvod.....	4
	Literární přehled	6
2	Hodnocení výkonnosti podniku	6
2.1	Zdroje informací v podniku	6
2.2	Metody hodnocení výkonnosti podniku.....	8
2.2.1	Uživatelé finanční analýzy.....	8
2.2.2	Horizontální a vertikální analýza	10
2.2.3	Analýza poměrových ukazatelů.....	11
2.2.4	Analýza soustav ukazatelů.....	14
2.3	Životní fáze podniku	17
2.3.1	Založení (vznik).....	17
2.3.2	Růst	18
2.3.3	Stabilizace	19
2.3.4	Krize a sanace	19
2.3.5	Zánik	20
2.4	Cyklický vývoj ekonomiky	22
2.4.1	Fáze hospodářského cyklu	22
2.4.2	Dějiny finančních krizí	23
2.4.3	Možné dopady krize do podnikové ekonomiky.....	23
2.4.4	Velká ekonomická krize a koronavirová recese	24
3	Cíl práce a metodika	26
3.1	Použité položky výkazů	27
	Praktická část	29
4	Charakteristika	29
4.1	Charakteristika podniku	29
4.1.1	Ekonomická a koronavirové krize	30

4.2	Charakteristika odvětví	31
4.2.1	Hrubá přidaná hodnota.....	33
4.2.2	Tvorba hrubého fixního kapitálu	34
4.2.3	Náhrady zaměstnancům	34
5	Ekonomický vývoj podniku.....	36
5.1	Horizontální analýza účetních výkazů	36
5.1.1	Horizontální analýza aktiv	36
5.1.2	Horizontální analýza pasiv.....	37
5.1.3	Horizontální analýza VZZ	38
5.2	Vertikální analýza účetních výkazů	40
5.2.1	Vertikální analýza aktiv	40
5.2.2	Vertikální analýza pasiv.....	41
5.2.3	Vertikální analýza VZZ	41
5.3	Analýza poměrových ukazatelů	42
5.3.1	Ukazatele rentability	43
5.3.2	Ukazatele aktivity	46
5.3.3	Ukazatele zadluženosti	48
5.3.4	Ukazatele likvidity	50
5.4	Analýza soustav ukazatelů	54
5.4.1	Kralicekův Quicktest	54
5.4.2	Index IN05	55
5.4.3	Taflerův model.....	56
6	Shrnutí.....	58
7	Závěr	62
I.	Summary and Keywords	63
II.	Seznam použité literatury	64
III.	Použité zkratky	68

IV.	Seznam grafů, příloh a tabulek	69
V.	Přílohy.....	71

1 Úvod

Každá firma by měla znát a průběžně sledovat svoji finanční situaci, k čemuž je zapotřebí uváženě využívat nástrojů finanční analýzy, neboť ta poskytuje přehled o finančním zdraví podniku jak vedení, tak ostatním subjektům. Zvláštní pozornost je třeba věnovat zejména nepříznivým externím vlivům, které by mohly mít negativní až fatální dopady na vývoj společnosti. I přesto, že každé nepříznivé externí vlivy, jako například krize, mohou být jiného charakteru, je nutno dbát zvýšené pozornosti při sledování příčin, průběhu i následků, neboť na základě tohoto sledování je možné dosáhnout lepší připravenosti na další potenciální krize a zejména na snižování jejich dopadů.

Pro provedení vypovídající finanční analýzy, která podniku napomáhá sledovat vývoj ekonomické výkonnosti v průběhu času, je zapotřebí účetních výkazů jako je například rozvaha a výkaz zisků a ztráty, jejichž údaje musí být vždy pravdivé, úplné a správné.

Tématem této diplomové práce je „Nepříznivá ekonomická situace a její vliv na výkonnost podniku ve vybraném odvětví“. Práce se tedy zabývá analýzou výkonnosti podniku za roky 2008, 2009, 2010, 2019 a 2020 a výsledné hodnoty následně porovnává s příslušným odvětvím CZ-NACE 46 – Velkoobchod, kromě motorových vozidel. Co se týče let 2008 a 2009, je sledován dopad globální hospodářské krize a v roce 2020 dopad krize způsobené pandemií koronaviru.

Práce je rozdělena na dvě hlavní části, přičemž první, a to teoretická část, obsahuje popis a vysvětlení jednotlivých pojmů, které jsou úzce spjaty s tématem diplomové práce. Těmito termíny je například hodnocení výkonnosti podniku, zdroje informací v podniku, metody hodnocení výkonnosti podniku, životní fáze podniku a cyklický vývoj ekonomiky.

Druhá část, a to praktická, se hned v úvodu věnuje metodice, která je v další části práce aplikována na data společnosti Oslavan, a.s. Po uvedené metodice následuje charakteristika vybrané společnosti a příslušného odvětví, do kterého společnost svým hlavním předmětem podnikání spadá. Vybraným podnikem pro moji diplomovou práci je společnost Oslavan, a.s., neboť jsem ji analyzovala již při zpracování mé bakalářské

práce, a proto mi přišlo zajímavé v této analýze pokračovat a dozvědět se něco nového o dalším hospodaření společnosti a to zejména v období krizí. Po charakteristice společnosti a odvětví dle CZ-NACE 46 – Velkoobchod, kromě motorových vozidel, následuje samotné hodnocení ekonomického vývoje pomocí aplikování metod finanční analýzy na získaná data za období 2008, 2009, 2010, 2019 a 2020. Některé výsledky společnosti u zvolených metod jsou dále porovnávány s výsledky metod příslušného odvětví. Na samotném konci diplomové práce je uvedeno shrnutí výsledků a v poslední řadě také závěr celé práce.

Cílem práce je zhodnotit vliv externích vlivů na výkonnost vybraného podniku se zohledněním odvětvových specifíků a se zaměřením na období poklesu ekonomiky.

Literární přehled

Tato část práce seznamuje čtenáře s důležitými pojmy, které jsou třeba pro správné pochopení celé diplomové práce. Literární přehled se nejdříve zabývá podstatou a rolí hodnocení výkonnosti podniku a jejími metodami, dále jsou zde popsány a vysvětleny životní fáze podniku a v neposlední řadě je zmíněn i cyklický vývoj ekonomiky.

2 Hodnocení výkonnosti podniku

Pro každý podnik je hodnocení výkonnosti velmi důležité, neboť jeho cílem je měření ekonomické skutečnosti ve formě ukazatelů a analýza jejich vývoje. Podle aktuální potřeby může být předmětem analýzy celý podnik, jeho výsledky a všechny činnosti, či pouze části podniku a jen některé jeho činnosti nebo procesy (Krutina & Novotná, 2009).

2.1 Zdroje informací v podniku

Mezi nepostradatelné zdroje informací o podniku patří především finanční výkazy, do kterých spadá zejména rozvaha a výkaz zisku a ztráty a také doplňující informace, které získáváme jednak z podniku a jednak z kapitálového trhu (Krutina & Novotná, 2009).

Rozvaha je základním účetním výkazem každého podniku a informuje o tom, jaký majetek podnik vlastní a z jakých zdrojů je tento majetek financován. Rozvaha je vždy sestavována k určitému datu a musí platit pravidlo, že aktiva se rovnají pasivům (Knápková, Pavelková, Remeš, & Šteker, 2017).

Na základě časového okamžiku, k němuž se rozvaha sestavuje, rozlišujeme rozvahu zahajovací, počáteční a konečnou. Zahajovací se sestavuje již při založení podniku, počáteční poté na začátku účetního období a konečná naopak na konci účetního období, popřípadě při ukončení činnosti podniku (Štohl, 2015).

Aktiva se skládají ze dvou základních složek, a to z dlouhodobého majetku a z oběžného majetku, přičemž dlouhodobý majetek představuje konkrétně dlouhodobý

majetek hmotný, dlouhodobý majetek nehmotný a dlouhodobý majetek finanční a oběžný majetek představuje zásoby, krátkodobý finanční majetek a pohledávky (Kislingerová, 2007).

Pasiva ukazují, jakým způsobem jsou aktiva podniku financována. Rozlišujeme je na zdroje vlastní a cizí. Zohledňuje se také časové hledisko, a proto se od sebe navzájem liší krátkodobá a dlouhodobá pasiva, přičemž do krátkodobých náleží závazky s dobou splatnosti do jednoho roku a do dlouhodobých závazky s dobou splatnosti nad jeden rok (Holečková, 2008).

Tabulka 1: Zjednodušená struktura rozvahy

AKTIVA	PASIVA
I. Dlouhodobý majetek - Dlouhodobý hmotný majetek - Dlouhodobý nehmotný majetek - Dlouhodobý finanční majetek	I. Vlastní zdroje - Základní kapitál - Kapitálové fondy a fondy ze zisku - Hospodářský výsledek
II. Oběžný majetek - Zásoby (materiál, zboží, výrobky) - Krátkodobý finanční majetek ▪ pokladna a ceniny ▪ bankovní účty ▪ krátkodobé cenné papíry - Pohledávky	II. Cizí zdroje - Úvěry - Ostatní závazky ▪ dodavatelům ▪ zaměstnancům ▪ ostatním subjektům (finančnímu úřadu, zdravotním pojišťovnám, správě sociálního zabezpečení)

Zdroj: vlastní zpracování dle Štohl, 2015, str. 41

Výkaz zisku a ztráty představuje písemný přehled o výnosech, nákladech a výsledku hospodaření podniku za určité období, kterým je zpravidla jeden kalendářní rok. Při finanční analýze se u VZZ sleduje struktura a dynamika jednotlivých položek a obvykle se tedy hledá odpověď na otázku, *jak jednotlivé položky ovlivňovaly výsledek hospodaření* (Růčková, 2019).

2.2 Metody hodnocení výkonnosti podniku

Ekonomická teorie nabízí k hodnocení podniku různé modely založené na verbálním hodnocení, nebo na finančním vyjádření. Do první skupiny verbálního hodnocení patří například SWOT analýza, metoda kritických faktorů úspěšnosti nebo metoda analýzy portfolia dvou dimenzí. Do druhé skupiny finančního vyjádření se řadí zejména finanční analýza, která obsahuje například poměrové ukazatele, pyramidové rozklady ukazatelů, nebo bonitní a bankrotní modely. Ve finančním hodnocení podniků se tyto metody finanční analýzy úspěšně uplatňují (Sedláček, 2011).

Finanční analýza slouží k ohodnocení minulosti, současnosti a k doporučení vhodných řešení do předpokládané budoucnosti finančního hospodaření podniku (Holečková, 2008). Pomocí finanční analýzy tedy zjišťujeme komplexní zhodnocení finanční situace podniku. Analýza pomáhá odhalit, zda je podnik dostatečně ziskový, zda má vhodnou kapitálovou strukturu, zda efektivně využívá všech svých aktiv a zda je schopen včas splácet své závazky. Finanční analýzu jako zdroj pro další rozhodování a řízení využívají nejen samotní manažeři podniku, ale také investoři, obchodní partneři, státní instituce, zahraniční instituce, zaměstnanci, auditoři, konkurenti, burzovní makléři apod. Pro kvalitní zpracování finanční analýzy je nezbytný přístup k informacím o podniku. Mezi významné zdroje informací a dat patří hlavně vnitropodnikové účetní výkazy, výroční zprávy, komentáře odborného tisku a oficiální ekonomické statistiky (Knápková, Pavelková, Remeš, & Šteker, 2017).

Množství různých přístupů a pojetí finanční analýzy se odráží nejen v odlišném vymezení účelu a úkolů finanční analýzy, ale také v tom, jaké druhy finanční analýzy jsou rozlišovány a jaké metody a ukazatele jsou používány (Kubíčková & Jindřichovská, 2015).

2.2.1 Uživatelé finanční analýzy

Finanční analýzu provádějí a pro své potřeby využívají různé subjekty podniku (Kubíčková & Jindřichovská, 2015). Rozlišují se dva typy uživatelů finanční analýzy, a to externí a interní. Mezi externí uživatele patří:

- investoři,
- banky a jiní věřitelé,
- stát a jeho orgány,

- obchodní partneři,
- manažeři a konkurence.

Do interních uživatelů spadají:

- manažeři,
- odboráři,
- zaměstnanci (Kislingerová, 2007).

Investoři

Investoři neboli účastníci kapitálového trhu, využívají finanční analýzu pro rozhodování o investicích do daného podniku (Kubíčková & Jindřichovská, 2015). Pozornost soustřeďují k míře rizika a výnosu souvisejících s vloženým kapitálem. Investory také zajímá, jak podnik nakládá s poskytnutými zdroji (Kislingerová, 2007).

Banky a ostatní věřitelé

Věřitelé požadují mnoho informací o finančním stavu potenciálního dlužníka z důvodu správného rozhodnutí, zda poskytnout úvěr, v jaké výši a za jakých podmínek. Banka před poskytnutím úvěru posuzuje bonitu dlužníka pomocí analýzy jeho finančního hospodaření (Holečková, 2008).

Stát a jeho orgány

Státní orgány využívají výsledků získaných pomocí finanční analýzy zejména pro státní statistiku, analytické činnosti na úrovni celého národního hospodářství a také například pro formulaci státní politiky (Kubíčková & Jindřichovská, 2015).

Obchodní partneři

Obchodní partnery a dodavatele nejvíce zajímá schopnost podniku hradit své závazky. Sledují především solventnost, likviditu a zadluženost. Na druhé straně odběratelé mají zájem na příznivé finanční situaci dodavatele (Kislingerová, 2007).

Manažeři

Podnikový management využívá zejména informace poskytované finančním účetnictvím, které slouží jako základ pro finanční analýzu, a to především pro dlouhodobé strategické i operativní finanční řízení podniku. Znalost finanční situace podniku umožňuje managementu se správně rozhodovat při výběru vhodného způsobu

financování, při získávání finančních zdrojů, při alokaci volných peněžních prostředků a také při rozdělování disponibilního zisku (Holečková, 2008).

Zaměstnanci

Přirozený zájem na prosperitě a také na hospodářské a finanční stabilitě podniku mají jeho zaměstnanci. Jedná se totiž o perspektivu a jistotu zaměstnání (Kislingerová, 2007). Zaměstnanci bývají často podobně jako řídící pracovníci motivováni výsledky hospodaření. Proto tyto výsledky sledují a zajímají se o mzdové a sociální perspektivy (Holečková, 2008).

Výše uvedený výčet uživatelů finanční analýzy však není zdaleka úplný. Existuje celá řada dalších subjektů zajímajících se o výstupy hospodaření podniku, jako například odbory, daňoví poradci, analytici, makléři i široká veřejnost. Z počtu uživatelů tedy vyplývá, že význam finanční analýzy není možné v žádném případě podceňovat. Proto k základním dovednostem každého manažera, bez ohledu na jeho pozici, patří dokonalé zvládnutí finanční analýzy, neboť v současné době si existenci podniku bez průběžného sestavování a vyhodnocování finančních ukazatelů nelze představit (Kislingerová, 2007).

2.2.2 Horizontální a vertikální analýza

Analýza stavových ukazatelů zahrnuje horizontální a vertikální analýzu. *Horizontální analýza* neboli analýza trendů se věnuje sledování časových změn jednotlivých ukazatelů (Růčková, 2019).

Změny jednotlivých položek výkazů se sledují po řádcích, tedy horizontálně (Sedláček, 2011).

Vertikální analýza zkoumá objem jednotlivých položek výkazu ve vztahu k jejich celkovému objemu. Díky ní je tak možné zjistit a vyčíslit podíl hodnot na celkovém souhrnu. Tyto položky tedy vyjadřují strukturu souhrnné hodnoty. Pro znázornění velikosti podílu se používá hlavně procentní vyjádření (Kubíčková & Jindřichovská, 2015).

Při procentním vyjádření jednotlivých komponent se postupuje v jednotlivých letech odshora dolů ve sloupcích, a proto tedy označení vertikální analýza (Sedláček, 2011).

2.2.3 Analýza poměrových ukazatelů

Analýza poměrových ukazatelů patří k nejpoužívanějším metodám finanční analýzy. Do této analýzy spadají ukazatele rentability, aktivity, zadluženosti a likvidity. Ukazatele rentability, jinak řečeno také výnosnosti, poměřují zisk a jiné veličiny tak, aby se zhodnotila úspěšnost dosahování podnikových cílů. Ukazatele aktivity slouží podniku k hledání odpovědi na otázku, jak hospodaří s aktivy a jaký to má vliv na výnosnost a likviditu. Ukazatele zadluženosti posuzují finanční strukturu podniku z dlouhodobého hlediska a napomáhají indikovat výši rizika, které podnik podstupuje při určité struktuře vlastních a cizích zdrojů. Ukazatele likvidity představují schopnost podniku splácet své závazky. Mezi rentabilitou a likviditou dlouhodobě existuje velmi silná vazba, a proto je vhodné pracovat s těmito ukazateli zároveň (Růčková, 2019).

Ukazatele rentability

Rentabilita neboli výnosnost kapitálu vyjadřuje schopnost podniku vytvářet nové zdroje a dosahovat zisku za použití investovaného kapitálu. Tato skupina ukazatelů zahrnuje následující:

- **Rentabilita aktiv**

Tento ukazatel poměřuje dosažený efekt k celkově zapojenému majetku do podnikatelské činnosti.

$$ROA = \frac{\text{zisk}}{\text{celková aktiva}} \quad (1)$$

Pokud do čitatele dosadíme čistý zisk zvýšený o zdaněné úroky (EBIT), ukazatelem pak poměříme celková aktiva nejen se ziskem, ale i s efekty, které vyplývají ze zhodnocení cizího kapitálu.

- **Rentabilita vlastního kapitálu**

Pomocí ROE majitelé a další investoři zjišťují, zda jejich kapitál přináší dostatečný výnos.

$$ROE = \frac{\text{zisk}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (2)$$

- **Rentabilita tržeb**

Ukazatel rentability tržeb slouží pro měření výnosnosti podniku, nicméně je velmi důležité hodnotit všechny souvislosti. Pro příklad nízká hodnota ROS je

příznivější než vysoká hodnota, za předpokladu, že je dosahováno rychlého obratu zásob a vysokého absolutního objemu tržeb.

$$ROS = \frac{zisk}{tržby} \quad (3)$$

(Krutina & Novotná, 2009)

Ukazatele aktivity

Pomocí těchto ukazatelů podnik měří, jak efektivně hospodaří se svými aktivy. Pokud má aktiv více, než je účelné, vznikají mu zbytečné náklady a tím pádem i nízký zisk, naopak pokud má aktiv nedostatek, musí se vzdát mnoha potenciálně výhodných podnikatelských příležitostí, a tudíž přichází o možné výnosy (Sedláček, 2011).

Ukazatele aktivity lze vyjádřit pomocí doby obratu, či rychlosti obratu:

○ **Doba obratu**

Tento ukazatel udává počet dní, za které se prostředky přemění z nepeněžní formy opět do peněžní.

$$Doba\ obratu = \frac{zvolená\ položka\ aktiv\ (pasiv)}{tržby} * 360\ (365) \quad (4)$$

(Kubíčková & Jindřichovská, 2015)

Je všeobecně platné, že čím větší hodnota ukazatele vyjde, tím lépe. Výslednou hodnotu však ovlivňuje náležitost odvětví, avšak minimální doporučovaná hodnota ukazatele je 1. Nízká hodnota představuje neefektivní využití majetkové vybavenosti podniku (Knápková, Pavelková, Remeš, & Šteker, 2017).

○ **Rychlost obratu**

Pomocí tohoto ukazatele je získán údaj, který říká, kolikrát za dané období vybraná položka aktiv či pasiv uskutečnila svůj koloběh. Znamená to tedy, kolikrát se položka v tržbách obrátila, kolikrát se vrátila do peněžní podoby.

$$Rychlost\ obratu = \frac{tržby}{zvolená\ položka\ aktiv\ (pasiv)} \quad (5)$$

(Kubíčková & Jindřichovská, 2015)

Ukazatele zadluženosti

„Pojmem „zadluženost“ vyjadřujeme skutečnost, že podnik používá k financování aktiv ve své činnosti cizí zdroje, tedy dluh. V reálné ekonomice u velkých podniků nepřichází v úvahu, že by podnik financoval veškerá svá aktiva z vlastního anebo naopak jen z cizího kapitálu.“ (Růčková, 2019, str. 67)

○ Celková zadluženost

Je označována jako základní ukazatel zadluženosti. Řada autorů se u tohoto ukazatele odvolává na doporučené hodnoty mezi 30 a 60 %, je však nutné přihlížet na příslušnost k odvětví.

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{aktiva celkem}} \quad (6)$$

○ Míra zadluženosti

Dalším velmi často využívaným ukazatelem v této skupině je míra zadluženosti, jež poměruje cizí a vlastní kapitál. Ukazatel je velice důležitý například pro banku, která se rozhoduje, zda úvěr podniku poskytnout, či nikoli.

$$\text{Míra zadluženosti} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (7)$$

(Knápková, Pavelková, Remeš, & Šteker, 2017)

○ Ukazatel úrokového krytí

Tento ukazatel udává, kolikrát je zisk vyšší než úroky, přičemž doporučená hodnota v zahraničí je označován trojnásobek či více.

$$\text{Ukazatel úrokového krytí} = \frac{EBIT}{\text{nákladové úroky}} \quad (8)$$

(Růčková, 2019, str. 67)

Ukazatele likvidity

Z hlediska finanční rovnováhy firmy je důležitá likvidita, neboť pouze dostatečně likvidní podnik je schopen dostát svým závazkům. Naopak příliš vysoká míra likvidity není dobrým jevem pro vlastníky podniku, poněvadž finanční prostředky jsou vázány v aktivech. Proto je důležité hledat, pokud možno vyváženou likviditu z důvodu dostatečného zhodnocení prostředků a schopnosti dostát svým závazkům. Používají se tři základní ukazatele:

- **Okamžitá likvidita**

Bývá označována jako likvidita 1. stupně a doporučené hodnoty se pohybují v rozmezí 0,9 – 1,1. Pro ČR bývá uváděná hodnota dokonce 0,6 a podle metodiky ministerstva průmyslu a obchodu je hodnota 0,2.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{pohotov\acute{e} platebn\acute{i} prost\acute{r}edky}}{\text{dluhy s okamžitou splatností}} \quad (9)$$

Mezi pohotov\acute{e} platebn\acute{i} prost\acute{r}edky je nutné zahrnout sumu pen\acute{e}z na BÚ, na jin\acute{y}ch \u00fa\ccediltech \u010di v pokladn\acute{e}, d\`ale tak\acute{e} voln\`e obchodovateln\acute{e} CP a \u0161eky. Sou\ccedilst\acute{i} kr\`atkodob\`y ch dluh\u00fa jsou i b\`e\`zn\acute{e} bankovn\acute{i} \u00fav\`ery a kr\`atkodob\acute{e} finan\ccediln\acute{i} v\`ypomoci (R\u00fa\ccedilkov\`a, 2019).

- **Pohotov\`a likvidita**

Ve snaze odstranit nev\`yhody ukazatele okam\`z\acute{i}te likvidity vylu\ccediluje z OA z\`asoby. Pro zachov\`an\acute{i} likvidity podniku by hodnota ukazatele nem\`ela klesnout pod 1.

$$\text{Pohotov\`a likvidita} = \frac{OA - z\`asoby}{kr\`atkodob\acute{e} z\`avazky} \quad (10)$$

(Sedl\`a\ccedil\ccedilek, 2011)

- **B\`e\`zn\`a likvidita**

Ozna\ccedilov\`ana tak\acute{e} jako likvidita 3. stupn\`e ukazuje, kolikr\`at pokr\`yvaj\`i ob\`e\`zn\`a aktiva kr\`atkodob\acute{e} z\`avazky podniku. Jednodu\`seji r\`eceno, tento ukazatel vypov\`id\`a o tom, jak by byl podnik schopen uspokojit sv\`e v\`e\`r\`itele, kdyby prom\`enil v\`sechna sv\`a ob\`e\`zn\`a aktiva v dan\`em okam\`ziku na hotovost. Hodnoty by se m\`ely pohybovat v rozmez\`i 1,5 – 2,5.

$$\text{B\`e\`zn\`a likvidita} = \frac{\text{ob\`e\`zn\`a aktiva}}{\text{kr\`atkodob\acute{e} dluhy}} \quad (11)$$

(R\u00fa\ccedilkov\`a, 2019).

2.2.4 Anal\`yza soustav ukazatel\u00fa

Do anal\`yzy soustav ukazatel\u00fa pat\`ri bonitn\`i a bankrotn\`i modely, p\`ri\ccedil\ccedilm\`z bonitn\`i si kladou za c\`il stanovit, zda se firma r\`adi mezi dobr\acute{e} \u010di naopak \u0161patn\acute{e} firmy, a naopak bankrotn\`i modely informuj\`i o tom, zda je firma v dohledn\acute{e} dob\`e ohro\`zena bankrotem. Bankrotn\`i modely toti\`z vych\`azej\`i z faktu, \u017e ka\`d\`y podnik, kter\`y je bankrotem ohro\`zen, j\`i\`z ur\`it\`y \u010das p\`ed touto ud\`alost\`i vykazuje symptomy bankrotu typick\acute{e} (R\u00fa\ccedilkov\`a, 2019).

Mezi bonitní modely řadíme například:

- **Kralicekův Quicktest**

Hlavní myšlenkou tohoto modelu je vyhodnocení jednotlivých ukazatelů v rámci jeho stanovených mezí. Každému ukazateli se po výpočtu jeho hodnoty přiřadí náležitý počet bodů a celkové hodnocení je následně založeno na průměrném bodovém hodnocení ze všech ukazatelů (Kubíčková & Jindřichovská, 2015).

Tento test se skládá ze soustavy čtyř rovnic, na základě kterých se následně hodnotí situace v podniku. První dvě rovnice hodnotí finanční stabilitu firmy a následující dvě rovnice hodnotí výnosovou situaci firmy (Růčková, 2019).

$$\begin{aligned} - R1 &= \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{aktiva}} \\ - R2 &= \frac{\text{dluhy} - \text{krátkodobý finanční majetek}}{\text{nezdaněný Cash Flow}} \\ - R3 &= \frac{\text{zisk před úroky a zdaněním}}{\text{aktiva}} \\ - R4 &= \frac{\text{nezdaněný Cash Flow}}{\text{provozní výnosy}} \end{aligned}$$

(Grünwald & Holečková, 2009)

Podrobné hodnocení Kralicekova Quicktestu je uvedeno v příloze 1.

$$\text{nezdaněný Cash flow} = \text{zisk po zdanění} + \text{daň z příjmů} + \text{odpisy} \quad (12)$$

$$\text{Hodnocení finanční situace podniku} = \frac{R1+R2+R3+R4}{4} [\text{bodů}] \quad (13)$$

Hodnocení 3 a více bodů: velmi dobrý podnik

Hodnocení 1 bod a méně: špatný podnik

(Grünwald & Holečková, 2009)

Mezi bankrotní modely můžeme zařadit následující:

- **Index IN05**

Tento index byl sestaven Inkou a Ivanem Neumaierovými jako poslední v řadě a je aktualizací indexu IN01 podle testů na datech průmyslových podniků z roku 2004.

$$IN05 = 0,13 * A + 0,04 * B + 3,97 * C + 0,21 * D + 0,09 * E \quad (14)$$

kde: $A = \frac{\text{celková aktiva}}{\text{cizí kapitál}}$

$$B = \frac{EBIT}{\text{nákladové úroky}}$$

$$C = \frac{EBIT}{\text{celková aktiva}}$$

$$D = \frac{\text{celkové výnosy}}{\text{celková aktiva}}$$

$$E = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky a úvěry}}$$

Pokud $IN > 1,6 \rightarrow$ můžeme předvídat uspokojivou finanční situaci

Pokud $0,9 < IN \leq 1,6 \rightarrow$ „šedá zóna“ nevyhraněných výsledků

Pokud $IN \leq 0,9 \rightarrow$ firma je ohrožena vážnými finančními problémy

(Sedláček, 2011)

- **Taflerův model**

Model byl publikován již v roce 1977 a využívá následující čtyři poměrové ukazatele:

$$- R_1 = \frac{\text{zisk před zdaněním}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

$$- R_2 = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{cizí kapitál}}$$

$$- R_3 = \frac{\text{krátkodobé závazky}}{\text{celková aktiva}}$$

$$- R_4 = \frac{\text{tržby celkem}}{\text{celková aktiva}}$$

Taflerova rovnice má tedy tvar:

$$T = 0,53 R_1 + 0,13 R_2 + 0,18 R_3 + 0,16 R_4 \quad (15)$$

Pokud $T > 0,3$ → pouze nízká pravděpodobnost bankrotu

Pokud $T < 0,2$ → bankrot lze očekávat s vysokou pravděpodobností

(Sedláček, 2011)

2.3 Životní fáze podniku

Tato podkapitola obsahuje popis jednotlivých životních fází podniku, neboť výkonnost se odvíjí také od toho, v jaké z životních fází se společnost v dané chvíli nachází.

Život podniku se v mnohém podobá tomu lidskému, neboť za celou dobu své existence prochází různými vývojovými fázemi. Stejně jako člověk, i podnik během svého životního cyklu prodělává různé nemoci, které je třeba léčit, poněvadž jinak mohou ohrozit jeho existenci. Toto léčení probíhá pomocí včasného analyzování vznikajících poruch a také včasným reagováním na ně. V životě podniku je možné vysledovat tyto základní fáze: založení, růst, stabilizace, krize a zánik (Synek, 2006).

Primárním strategickým cílem každého manažera je udržení podniku co nejdéle ve fázi růstu, popřípadě ve fázi zralosti. Jednotlivé fáze, které jsou popsány níže, nejsou určeny pouze samotnou výkonností podniku, ale i celkovým vývojem makroekonomického prostředí a náchylností daného odvětví, ve kterém se podnik pohybuje (Kislingerová, 2007).

2.3.1 Založení (vznik)

Založení podniku je cílevědomě řízený proces vlastníkem a podnikatelem. Zakladatel podniku musí v první řadě vymezit předmět své činnosti, vyjasnit potřebu finančních i jiných prostředků a ověřit jejich dostupnost, zvážit své předpoklady pro podnikání a eventuelně doplnit chybějící znalosti týkající se například právních norem, které se týkají daného podnikání (Synek, 2003).

Další aktivitou podnikatele je rozhodnutí pro vhodný typ právní formy. Podnikatel si vybírá z následujících forem podnikání:

- **podnikání fyzických osob,**
- **podnikání právnických osob**
 - osobní společnosti (veřejná obchodní společnost nebo komanditní společnost),
 - kapitálové společnosti (společnost s ručením omezeným nebo akciová společnost),
 - družstva.

Každá výše uvedená forma podnikání se pak od sebe vzájemně liší různými kritérii jako například minimální velikost základního kapitálu, počet osob potřebných k založení, obtížnost založení, míra právní regulace a ručení podnikatele za vzniklé závazky (Veber & Srpová, 2012).

Formálním dokumentem pro založení podniku je zakladatelský projekt, který komplexně řeší řadu otázek jako například: co vyrábět, jak a na jakém zařízení to vyrábět a jaké jsou příležitosti na trhu. Součástí zakladatelského projektu by měl být také zakladatelský rozpočet, který slouží nejen pro podnikatele jako odpověď na otázku, co mu daná aktivita přinese, ale také napomáhá tomu, aby podnikatel získal další investory, kteří by mu mohli poskytnout další zdroje potřebné pro rozjezd podniku. Výsledkem zakladatelského projektu jsou informace pro podnikatele, zda je jeho zvolený projekt reálný, proveditelný a co mu jeho investovaný kapitál přinese (Synek, 2006).

Ve fázi založení podnik nemá žádné, nebo velmi nízké příjmy a jeho provozní hospodářský výsledek je záporný. Podnik zatím nemá žádnou provozní historii a co se týče konkurence, ani ta dosud žádná není (Kislingerová, 2007).

2.3.2 Růst

Po zdárném založení podniku většinou následuje fáze růstu, která znamená, že firma v určité komoditě nebo segmentu trhu zvyšuje objem výroby, prodeje a poskytování služeb. Může se jednat jak o velmi agresivní expanzi na trh, tak i o proces pozvolný. Růst je v dnešní době velmi závažným faktorem, který se dotýká každého podniku, neboť platí tvrzení, že firma, která neroste, zahyne. Růst podniku se projevuje zejména růstem tržeb a obrátu (Synek, 2006).

V této fázi tedy příjmy rostou, ale hospodářský výsledek je nízký, nebo stále záporný. Co se týče provozní historie, je zatím velmi omezená a z pohledu konkurence na trhu existuje málo firem, navíc jsou to pouze firmy ve stejné fázi cyklu (Kislingerová, 2007).

K růstu podniku může navíc také docházet i formou fúze, kdy jeden podnik získá jiný, nebo alespoň jeho části či některé z jeho činností. Propojování podniků existuje buď horizontální, kdy se slučují podniky totožného odvětví, nebo vertikální, kdy se spojují podniky různých fází výrobního procesu tak, aby se doplňovaly. Pro příklad je možno uvést zemědělský a potravinářský podnik. Někdy může dojít i ke sloučení podniků s naprosto odlišným zaměřením (Hyršlová & Klečka, 2008).

2.3.3 Stabilizace

V případě, kdy podnik bez větších těžkostí zvládne fázi růstu, přichází fáze stabilizace. Stabilizací rozumíme období, kdy podnik dosáhl vyhovující velikosti s ohledem na příležitosti trhu. Mimo další faktory lze období stabilizace identifikovat podle vztahu mezi úrovní odpisů a investic, neboť v období růstu investice rostou vždy rychleji než odpisy, kdežto v období stabilizace se odpisy rovnají investicím (Synek, 2006).

Z pohledu provozního hospodářského výsledku, je v této životní fázi podniku vysoký nárůst příjmů a provozní HV stále roste. V této fázi již existuje provozní historie a v oblasti konkurence existuje na trhu již více firem v různých fázích životního cyklu (Kislingerová, 2007).

2.3.4 Krize a sanace

Jestliže podnik ztratí potřebné tempo růstu a jeho aktivity začnou klesat, management má za úkol tento nežádoucí vývoj zvrátit. Prostředkem k tomu je tzv. sanace. V případě, že se negativní vývoj podniku nepodaří změnit, zůstane podnik v trvalé krizi a obvykle následuje úpadek (Synek, 2006).

Pojem sanace znamená proces ozdravení, popřípadě potřebná opatření, která vedou k ozdravení podniku. Tyto opatření by měly odstranit ztráty či celkový nepříznivý hospodářský stav podniku (Mlčoch, 1994). Pro úspěšné ozdravení podniku je velmi důležitým předpokladem promítnutí vzniklé ztráty do základního kapitálu formou jeho snížení a následně zajištění nových finančních zdrojů. Důležité je také to, aby podnik

podrobně identifikoval příčiny, které ke krizovému vývoji vedly a navrhnul opatření, která k sanaci povedou (Novotný, 2007).

Krizí podniku rozumíme fázi jeho života, ve které dochází po delší období k nepříznivému vývoji výkonnostního potenciálu, což může následně vést až k samotnému ohrožení další existence podniku (Novotný, 2007). Ve fázi krize příjmy podniku rostou velmi pomalu, nicméně provozní hospodářský výsledek stále roste. Provozní historie podniku již může být použita k odhadům dalšího vývoje. Z pohledu konkurence se na trhu vyskytuje mnoho firem v různých fázích cyklu (Kislingerová, 2007).

Aby podnik existoval trvale, nestačí k tomu být úspěšný pouze po finanční stránce, ale jde o to, aby byl trvale orientován na zákazníka. Cílem této orientace je poznání zákaznických potřeb, které se poté odráží v modifikaci cílů podniku, ve změně koncepce a načasování nových procesů (Synek, 2006).

2.3.5 Zánik

V případě, kdy podniku nepomohou sanační opatření, dostává se do poslední fáze svého životního cyklu, kterou je zánik (Alexy & Sivák, 2005). Z pohledu věčného a časového sledu dochází nejprve ke zrušení podniku, který následně zaniká ke dni výmazu z obchodního rejstříku (Synek, 2003).

Zrušení podniku podléhá právní úpravě České republiky, kde jsou dle § 68 obchodního zákoníku upraveny dva způsoby zrušení společnosti, a to buďto zrušení s likvidací, nebo zrušení bez likvidace (Synek, 2006).

V případě zrušení s likvidací dochází ke zpeněžení majetku rušeného podniku a dále k vypořádání všech závazků včetně těch, které vzniknou v průběhu samotné likvidace. Při této formě nevzniká nový právní subjekt a po ukončení likvidace podává likvidátor návrh na výmaz podniku z obchodního rejstříku (Kislingerová, 2007).

Při zrušení podniku bez likvidace jmění přechází na právního nástupce podniku. V tomto případě se tedy jedná o fúzi (sloučení, splynutí), převod jmění na společníka, a rozdělení či změnu právní formy společnosti. Při tomto způsobu zrušení podniku tedy přebírá všechnen dosavadní majetek, práva i povinnosti podniku naprosto jiný subjekt (Kislingerová, 2007).

Ke zrušení podniku může dojít buďto z obecných důvodů, nebo ze zvláštních důvodů. Obecnými důvody ke zrušení jsou:

- uplynutí doby, na kterou byl podnik založen,
- dosažení účelu, pro který byl podnik zřízen,
- rozhodnutí společníků o zrušení,
- rozhodnutí soudu o zrušení,
- rozhodnutí o sloučení nebo splynutí či o přeměně v jinou společnost nebo družstvo.

Zvláštními důvody pro zrušení jsou například:

- smrt společníka,
- zánik právnické osoby, která je společníkem,
- zbavení či omezení právní způsobilosti společníka,
- výpověď společníka,
- prohlášení konkurzu.

Tento výčet se řadí mezi nejdůležitější zvláštní důvody pro zrušení, nicméně je důležité zmínit, že jsou specifikovány pro jednotlivé právní formy podnikání (Synek, 2006).

Zánik podniku tedy znamená, že podnik přestal nabízet své produkty a služby na trhu a celkově ukončil svoji činnost. Důvody pro fázi zániku mohou být:

- **ekonomické**, kdy se podnik nedokázal udržet v odvětví, do kterého svojí hlavní činnosti spadal,
- **legislativní**, kdy musel podnik ukončit svoji činnost z důvodu porušení zákona,
- **motivační**, kdy podnik jednoduše ztratil zájem pokračovat v činnosti,
- **existenční**, kdy se například podnikatel stal zdravotně nezpůsobilým či dokonce zemřel (Belás, 2009).

2.4 Cyklický vývoj ekonomiky

Společně s jednotlivými fázemi podniku je také nutno zmínit a popsat cyklický vývoj ekonomiky, neboť ten může mít na výkonnost podniku velký vliv.

Obecně je možné hospodářské cykly charakterizovat jako výkyvy v ekonomické aktivitě, které jsou doprovázeny opakovaným kolísáním reálného produktu, zaměstnanosti, zisků, investic či jiných veličin. Pomocí časové specifikace hospodářských cyklů se rozlišují **krátkodobé**, **Juglarovy střednědobé**, a **dlouhé Kondratěvovy vlny** (Helísek, 2000).

Tržní ekonomika tedy podléhá jistým ekonomickým výkyvům, které se rozlišují na strukturální a cyklické. Ke strukturálním výkyvům dochází z důvodu neustálých změn preferencí spotřebitelů a také vzácnosti ekonomických zdrojů. Při těchto výkyvech se některá odvětví smršťují a jiná naopak expandují. Naopak cyklické výkyvy, kdy některá odvětví omezují svoji výrobu a jiná expandují, jsou charakteristické všeobecným poklesem a následně zase všeobecným růstem výroby a zaměstnanosti prakticky ve všech odvětvích (Holman, 2002).

2.4.1 Fáze hospodářského cyklu

Hospodářský cyklus je neustálý koloběh, v jehož průběhu se níže uvedené jednotlivé fáze postupně vystřídají, a jakmile k tomu dojde, celý proces začíná nanovo. Fázemi cyklu jsou **expanze** (oživení, obnova), **vrchol** (konjunktura, prosperita), **kontrakce** (recese, krize), a **dno** (sedlo, deprese) (Jurečka, 2010).

Při **expanzi** dochází ke zrychlování růstu reálného HDP a ten roste nad potenciální produkt. Při **recesi** se růst zpomaluje a HDP klesá pod potenciální produkt. O recesi lze hovořit, pokud reálný HDP klesá po dobu dvou po sobě jdoucích čtvrtletí. **Depresí** se nazývá hluboký a dlouhotrvající hospodářský pokles (Holman, 2002).

„V průběhu jednotlivých fází hospodářského cyklu dochází ke změnám spotřebitelské poptávky, poptávky firem po výrobních faktorech, mění se rozsah výrobních kapacit v ekonomice, úroveň dosahovaných zisků, zaměstnanost, objem investic a cenová hladina.“ (Liška, 2004)

Jak ukazuje historická zkušenost, nejčastějšími příčinami poklesů hospodářské aktivity byly krize finanční a cenové šoky na světových komoditních trzích. Krize

finanční je možné členit na měnové, bankovní a dluhové. Tyto krize mohou probíhat v různém propojení (Czesaný & Johnson, 2012).

2.4.2 Dějiny finančních krizí

Pokud se podíváme na světovou ekonomiku v posledních třiceti letech, vidíme následující výčet finančních krizí:

- americká bankovní krize (1980–1995),
- chilská finanční krize (1981–1985),
- latinskoamerická dluhová krize (1982-1989),
- japonská finanční krize (1989-2004),
- skandinávská bankovní krize (1988-1994),
- krize evropského směnného mechanismu (1992-1993),
- druhá mexická finanční krize, zvaná „*tequilla crisis*“ (1994-1995),
- krize české koruny (1997),
- asijská finanční krize (1997-1998),
- ruská finanční krize (1998),
- brazilská finanční krize (1998-1999),
- turecká finanční krize (2000),
- argentinská krize (2001-2002),
- americká hypoteční krize, přeměněná v globální ekonomickou krizi (2007-2009).

Je zřejmé, že některé krize jsou opravdu chronické, jiné naopak poměrně krátkodobé. Každá z výše uvedených krizí měla formálně jiné příčiny a každá z těchto krizí byla podrobena detailnímu zkoumání, které se snažilo podrobně vysvětlit průběh a mechanismy. Toto zkoumání však bylo vždy marné, neboť žádnou z těchto krizí se nepodařilo předpovědět (Kislingerová, 2010).

2.4.3 Možné dopady krize do podnikové ekonomiky

Při návratu v čase k velké ekonomické krizi je nutné konstatovat, že samotný slavný burzovní krach v roce 1929 měl zprvu pouze symbolický význam stejně tak jako pád všech významných burz na podzim roku 2008. Podstatné děje se totiž odehrály ještě předtím, než se stres projevil na trzích. V obou případech byly poklesy trhů dramatické, nicméně samy o sobě nemusely poškodit reálnou ekonomiku, neboť se v první vlně týkaly investorů, či vlastníků akcií. Velmi rychle se však přenesly do finanční ekonomiky:

- stalo se tomu tak prostřednictvím nedůvěry klientů, kteří začali houfně vybírat hotovost, čímž podlomili celý sektor, neboť vyvolali řetězový pád bank, kterým se zoufale nedostávalo disponibilních prostředků (Kislingarová, 2010).

V každé zemi je samozřejmě míra zasažení krizí odlišná, stejně tak i rychlost jejího šíření. Deprese let 2007–2009 dokázala překonat oceán během sekund, kdežto velké ekonomické krizi z let 1929–1933 to trvalo dva až tři roky (Kislingarová, 2010).

2.4.4 Velká ekonomická krize a koronavirová recese

Finanční krize, která začala v srpnu 2008 vyvrcholila na podzim 2008 vlnou znárodňování bank v Severní Americe a Evropě. Přestože bankovní krize nejsou ničím neobvyklým, jednalo se o největší krizi od roků 1929–1933 (Barrell R., Davis P., 2020).

Mezi hlavní příčiny Velké ekonomické krize patřila například nadměrná úvěrová expanze, nadměrná spekulace, záchrana akciových trhů na počátku nového tisíciletí, rozšíření záporných externalit, neefektivní fungování trhu ratingového hodnocení, institucionální nedokonalost globálních finančních trhů a celosvětová finanční panika (Musílek, 2008).

Jak je dnes již dobře známo, bezprostředním pozadím Velké ekonomické krize byl vznik problémů na americkém trhu s rizikovými úvěry na bydlení v první polovině roku 2007. Když se poprvé tyto problémy objevily, zdálo se, že dopady budou omezeny převážně na americký finanční sektor, avšak první výrazné dopady na globální trhy začaly již v srpnu 2007. Krize prudce zesílila v září 2008, a to zejména po krachu americké investiční banky Lehman Brothers (Edey, 2009).

Koronavirová krize byla unikátní hned v několika ohledech. Tato zničující recese neměla ekonomický původ a je doposud opravdu globální, neboť na rozdíl od Velké ekonomické krize z let 2008–2009 zasáhla všechny země. Politická reakce byla jedinečná, ať už se jednalo o rychlost, velikost i rozsah a vyvolala společné úsilí kombinující měnovou, fiskální a omezovací politiku (Borio, 2020).

Největší podobnost mezi Velkou ekonomickou krizí, která začala v roce 2008, a koronavirovou recesí, byla v reakcích hospodářské politiky. V obou případech se jednalo o opatření bez výrazného „akademického pozadí“. V případě krize v roce 2008 byla klíčovým opatřením záchrana finančního systému pomocí nákupu vládních dluhopisů. V případě pandemické krize to byla rozpočtová podpora s cílem zachování

ekonomické struktury sektorů. Ekonomické důsledky pandemie budou pravděpodobně mírnější než důsledky finančních otřesů roku 2008 z důvodu rozdílné povahy obou krizí. Důvodem pro pravděpodobně mírnější důsledky je i to, že reakce na koronavirovou recesi se mohly opřít o poučení z opatření, které byly přijaty u předchozí krize. Na druhou stranu s odstupem času hrozí zjištění, že objem měnových reakcí bude tentokrát zbytečně velký (Tasić, 2020).

Pandemie měla v první polovině roku 2020 na ekonomickou aktivitu negativnější dopad, než se odhadovalo, a MMF očekává, že oživení ekonomiky bude pomalejší, než se původně předpokládalo. Přestože prognóza MMF není optimistická, odhady Světové banky a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj jsou ještě pesimističtější, neboť očekávají výrazný hospodářský pokles. Náprava následků způsobených koronavirem tak bude pravděpodobně trvat mnohem déle, než se zprvu předpokládalo (Marjanović & Đukić, 2020).

Aktuálnost krizového řízení je zvláště výrazná a důležitá v posledních 20 letech, neboť došlo právě k Velké ekonomické krizi a následně k současné hospodářské krizi způsobené globální pandemií. Lze konstatovat, že moderní obchodní podmínky jsou složité a dynamické, což je důvodem pro čtenější potenciální vznik krize v podniku. Je proto důležité snažit se zabránit krizi pomocí včasného rozpoznání počátečních příznaků krize (Kruljac & Knežević, 2020).

3 Cíl práce a metodika

Cílem práce je zhodnotit vliv externích vlivů na výkonnost vybraného podniku se zohledněním odvětvových specifíků a se zaměřením na období poklesu ekonomiky.

Práce je rozdělena na tři větší části. První část neboli literární přehled se zabývá studiem odborné literatury a seznamuje čtenáře se všemi důležitými pojmy, které jsou podstatné pro pochopení problematiky celé práce. Literární přehled zahrnuje náhled do světa finanční analýzy, jejích metod a uživatelů, následně jsou zde popsány jednotlivé životní fáze podniku a v samém závěru této části práce je také okrajově vysvětlen cyklický vývoj ekonomiky.

Další část práce se věnuje charakteristice podniku a odvětví, do kterého vybraný podnik spadá. Zvoleným podnikem pro tuto práci je Oslavan, a.s., jehož základní informace, historie podniku i současnost jsou uvedeny právě v této části, a to konkrétně v kapitole 4. Navíc je zde také popsáno období velké ekonomické krize a koronavirové recese. Informace o projevech a dopadech těchto krizí byly získány na základě rozhovoru s hlavní ekonomkou společnosti, Ing. Hanou Novákovou. Tato kapitola kromě popisu zvoleného podniku obsahuje také charakteristiku příslušného odvětví, kterým je dle CZ-NACE řádek G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel a konkrétně pak oddíl 46 – Velkoobchod, kromě motorových vozidel. V charakteristice odvětví je obsažen také vývoj ukazatelů hrubé přidané hodnoty, tvorby fixního kapitálu a náhrad zaměstnanců. Pro tuto analýzu byly použity data z národních účtů z webových stránek Českého statistického úřadu, které jsou obsaženy v příloze 2, 3 a 4.

Hlavní a nejpodstatnější část práce se zabývá finanční analýzou vybrané společnosti za roky 2008, 2009, 2010, 2019 a 2020. Na podnik jsou aplikovány jednotlivé metody finanční analýzy, konkrétně horizontální a vertikální analýza, poměrové ukazatele, které zahrnují ukazatele rentability, aktivity, zadluženosti, likvidity, a nakonec analýza soustav ukazatelů, která obsahuje Kralicekův Quicktest, index IN05, a jako poslední Taflerův model. Co se týče podkapitol 5.1, 5.2 a 5.4, analýzy se zabývají pouze vybraným podnikem Oslavan, a.s. Podkapitola 5.3 se věnuje srovnání poměrových ukazatelů vybrané společnosti a odvětví, do kterého společnost spadá. Tímto odvětvím je dle CZ-NACE oddíl 46 – Velkoobchod, kromě motorových vozidel, dále v práci uváděno pouze jako „odvětví“. Srovnání s odvětvím je provedeno pouze za roky 2008, 2009, 2010

a 2019, neboť data za rok 2020 nejsou bohužel zatím dostupná online. Data pro tuto analýzu byla získána z výročních zpráv společnosti Oslavan, a.s. a z odvětvových dat dostupných z webových stránek MPO.

Tabulka 2: Výčet použitých poměrových ukazatelů

UKAZATELE RENTABILITY	- rentabilita celkového vloženého kapitálu (ROA)
	- rentabilita vlastního kapitálu (ROE)
	- rentabilita tržeb (ROS)
UKAZATELE AKTIVITY	- rychlost obratu celkových aktiv
	- doba obratu zásob
	- doba obratu závazků
	- doba obratu pohledávek
UKAZATELE ZADLUŽENOSTI	- celková zadluženost
	- míra zadluženosti
	- úrokové krytí
UKAZATELE LIKVIDITY	- okamžitá likvidita
	- pohotová likvidita
	- běžná likvidita

Zdroj: vlastní zpracování

3.1 Použité položky výkazů

Pro jednotlivé výpočty ukazatelů z podkapitoly 5.3 byly použity následující údaje z výkazů:

Tabulka 3: Použité údaje z výkazů

ROZVAHA	VZZ
Aktiva celkem (ř. 001)	Tržby za prodej zboží (ř. 01)
Oběžná aktiva (ř. 031)	Výkony (ř. 04)
Zásoby (ř. 032)	Odpisy (ř. 18)
Dlouhodobé pohledávky (ř. 039)	Tržby z prodeje DM a materiálu (ř. 19)
Krátkodobé pohledávky (ř. 048)	Ostatní provozní výnosy (ř. 26)
Krátkodobý finanční majetek (ř. 058)	Nákladové úroky (ř. 43)
Pasiva celkem (ř. 067)	Ostatní finanční výnosy (ř. 44)
Vlastní kapitál (ř. 068)	Daň z příjmu za běžnou činnost (ř. 49)
Základní kapitál (ř. 069)	VH za běžnou činnost (ř. 52)

Zisk (ř. 087)	Mimořádné výnosy (ř. 53)
Cizí zdroje (ř. 089)	VH za účetní období (ř. 60)
Dlouhodobé závazky (ř. 095)	VH před zdaněním (ř. 61)
Krátkodobé závazky (ř. 106)	
Bankovní úvěry a výpomoci (ř. 118)	
Bankovní úvěry dlouhodobé (ř. 119)	
Běžné bankovní úvěry (ř. 120)	
Krátkodobé finanční výpomoci (ř. 121)	

Zdroj: vlastní zpracování

Použitím jednotlivých údajů z VZZ bylo dosaženo zkoumaných ukazatelů pomocí následujících výpočtů:

Tabulka 4: Ukazatele vypočtené pomocí údajů z VZZ

UKAZATEL	VZZ
EBIT	ř. 43 + ř. 49 + ř. 52
Náklady	ř. 02 + ř. 08 + ř. 12 + ř. 17 + ř. 18 + ř. 22 + ř. 25 + ř. 27 + ř. 29 + ř. 32 + ř. 38 + ř. 40 + ř. 41 + ř. 43 + ř. 45 + ř. 47 + ř. 49 + ř. 54 + ř. 55 + ř. 59
Obchodní marže	ř. 01 – ř. 02
Přidaná hodnota	ř. 03 + ř. 04 + ř. 08
Tržby	ř. 01 + ř. 04 + ř. 19 + ř. 26
Výnosy	ř. 01 + ř. 04 + ř. 19 + ř. 26 + ř. 28 + ř. 31 + ř. 33 + ř. 37 + ř. 39 + ř. 42 + ř. 44 + ř. 46 + ř. 53

Zdroj: vlastní zpracování

Praktická část

Tato část práce se již věnuje samotnému sledování zvolené společnosti Oslavan, a.s. a příslušného odvětví, kterým je „Velkoobchod, kromě motorových vozidel“. Jako první je uvedena charakteristika podniku a odvětví a následuje hodnocení výkonnosti podniku v závislosti na odvětví.

4 Charakteristika

Tato kapitola se zabývá charakteristikou vybraného podniku a dále také charakteristikou odvětví, do kterého vybraný podnik svým hlavním předmětem podnikání spadá.

4.1 Charakteristika podniku

Název subjektu:	Oslavan, a.s.
Právní forma:	akciová společnost
Sídlo subjektu:	Bítešská 13 Náměšť nad Oslavou, 675 71 ČR
Den vzniku společnosti:	28. ledna 1992
IČO:	45474192
Základní kapitál:	2 000 000 Kč

Historie

Soukromá firma Oslavan, a.s. byla založena již v roce 1992 a od svého počátku se věnovala prodeji a servisu speciální zemědělské techniky určené pro vinohradnictví a sadařství na území tehdejšího Československa. V 90. letech zaměstnanci firmy spolupracovali především s výrobci v Rakousku, Itálii, Holandsku a Německu. Cílem této spolupráce bylo pomoci při přebudování zastaralých vinařských a ovocnářských provozů

v moderní, ekonomicky prosperující hospodářství s moderními výrobními postupy a nejnovější technikou.

Postupem času byl sortiment společnosti rozšířen ještě o komunální techniku, prodej komponentů potřebných pro výstavbu opěrných konstrukcí do vinic i sadů a také o konstrukční prvky protikroupových a protidešťových systémů v ovocných sadech. Počátkem 21. století se společnost v neposlední řadě začala také věnovat prodeji sazenic vinné révy.

Po rozdělení společného státu společnosti Oslavan, a.s. dále pokračovala v činnosti jak v České, tak i Slovenské republice. Aby se firma více přiblížila svým zákazníkům a zlepšila prodejní servis na Slovensku, založila v roce 2002 dceřinou společnost Oslavan Slovakia, s.r.o. se sídlem v Bánovcích nad Bebravou.

V roce 2013 společnost zprovoznila specializovaný e-shop, díky kterému začala své zboží nabízet celoplošně široké veřejnosti. Společnost zastupuje řadu zahraničních výrobců z dalších zemí Evropy jako například Švýcarsko, Francie, Velká Británie a Belgie, se širokým sortimentem výrobků vhodných jak pro velkopěstitele, tak pro malopěstitele a zahrádkáře (Oslavan, a.s.: O nás, 2019).

Současnost

I přesto, že hlavním předmětem podnikání společnosti Oslavan, a.s. je prodej a servis speciální vinohradnické, sadařské a zahradnické techniky, společnost se v současné době věnuje také navíc provozu restaurace, hotelu, wellness služeb, minigolfového hřiště a zoofarmy.

4.1.1 Ekonomická a koronavirové krize

Tato subkapitola se věnuje stručnému porovnání a popisu globální ekonomické krize a koronavirové recese. Informace pro tuto část práce byly získány na základě rozhovoru s hlavní ekonomkou společnosti Oslavan, a.s., Ing. Hanou Novákovou.

Ekonomická krize

Jak je uvedeno v subkapitole 2.4.4, globální ekonomická krize vyvrcholila na podzim roku 2008, nicméně ve společnosti Oslavan, a.s. se v plné síle projevila až v roce 2009, kdy ze dne na den přestali zákazníci společnosti objednávat zboží. Tato situace vedla k vlně nepříznivých následků, z nichž nejzávažnější byl pokles tržeb z obchodní činnosti. Společnost byla nucena propustit více než polovinu svých zaměstnanců,

a to zejména z obchodního a administrativního oddělení. Bylo nutné pohotově zareagovat a nastolit nákladově úsporný provoz. Existence společnosti však naštěstí nebyla přímo ohrožena, neboť Oslavan, a.s. se, jak již bylo uvedeno, věnuje více činnostem. V době globální ekonomické krize naštěstí v podstatě v běžném režimu fungovala restaurace a nijak zvlášť nebyly zasaženy ani služby pro zákazníky, jako je stříhání vinohradu a mulčování.

Koronavirová recese

Koronavirová krize, která propukla v březnu roku 2020, měla na společnost Oslavan, a.s. zcela jiné dopady než globální ekonomická krize. Nepříznivé podmínky pro podnik přicházely vždy v covidových vlnách a dopadaly hlavně na provoz restaurace, wellness a ubytování. Tyto služby bývaly pro zákazníky ve všech vlnách omezené až už zčásti, nebo úplně. Co se týče restaurace, ta přežívala hlavně díky rozvozu jídel na objednávku zákazníků. I z provozu hotelu nadále plynula alespoň část příjmů, neboť v něm byli ubytováni pracovníci firem, pro něž hotel zavřený nebyl. Oproti ekonomické krizi uvedené výše, nebyl téměř vůbec zasažen obchod, neboť společnost Oslavan, a.s. nedisponuje žádnou kamennou prodejnou, která by byla v této době uzavřena, ale všechny objednávky probíhají formou telefonních či online objednávek přes e-shop. I v ohledu propouštění pracovníků se tato krize od té minulé velmi lišila. Vzhledem k mírnému omezení celkového provozu společnosti, bylo propuštěno minimum zaměstnanců. Společnost navíc v jednotlivých vlnách dostávala dotace od státu, tudíž celkové ztráty z této krize se minimalizovaly a zaměstnanci byli propuštěni opravdu ve výjimečných případech.

4.2 Charakteristika odvětví

Jak již bylo výše zmíněno, hlavním předmětem podnikání společnosti je prodej a servis speciální vinohradnické, sadařské a zahradnické techniky. Díky této hlavní činnosti patří společnost Oslavan, a.s. do odvětví „Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel“, a proto se tato podkapitola zabývá charakteristikou právě tohoto odvětví (Infoabsolvent; Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel, 2021).

Odvětví *Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel* vyprodukovává přibližně 11,3 % z celkové přidané hodnoty celé ekonomiky ČR a díky tomu se jedná

o druhé největší odvětví v ČR. Co se týče velikosti exportu, jde o 8. nejmenší a podle objemu importu o 5. nejmenší odvětví v ČR (Infoabsolvent; Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel, 2021).

Výstupy tohoto odvětví mohou sloužit například jako zdroj nebo vstup pro jiná odvětví, nebo mohou být spotřebovány domácnostmi, vládou či neziskovými institucemi. Výstupy tohoto odvětví mohou také sloužit pro tvorbu fixního kapitálu, nebo mohou zůstat uloženy ve formě zásob. Poslední možností využití výstupů tohoto odvětví je spotřeba v zahraničí, tudíž vývoz. Mezi zdroje využité v odvětví patří například spotřebované vstupy z jiných odvětví ekonomiky ČR, popřípadě ze stejného odvětví, ale od jiných ekonomických subjektů, dále vlastní výroba nebo vstupy ze zahraničí tedy dovoz (Infoabsolvent; Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel, 2021).

Co se týče struktury skupin povolání, největší skupinou jsou *Provozovatelé maloobchodních a velkoobchodních prodejen, prodavači a příbuzní pracovníci v prodejnách*. Koncentrace povolání je v tomto odvětví velmi vysoká (Infoabsolvent; Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel, 2021).

Profesní struktura tohoto odvětví je poměrně stabilní, přičemž největší podíl na zaměstnanosti mají techničtí pracovníci, kvalifikovaní řemeslníci a vysoký je zde i podíl vedoucích a řídicích pracovníků, což úzce souvisí s větším počtem menších firem či jednotlivých poboček, které v odvětví působí (Budoucnost profesí; Velkoobchod a prodej a opravy motorových vozidel, 2016).

Největší část osob je zaměstnána v Praze, kde pracuje více než 16 % ze všech zaměstnaných z tohoto odvětví. Dalších 12 % pracuje ve Středočeském kraji, více než 11 % v kraji Moravskoslezském, více než 10 % v Jihomoravském kraji a téměř 8 % v Ústeckém kraji. Co se týče vzdělanostní struktury, největší část osob v tomto odvětví má středoškolské maturitní vzdělání. Jako další je genderová a věková charakteristika, kdy v odvětví *Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel* převládají mezi zaměstnanými v ČR ženy, které tvoří více než 54 % ze všech zaměstnaných v této skupině povolání. Průměrný věk zaměstnaných osob v tomto odvětví je 40,8 roku. Toto odvětví je z pohledu věku zaměstnaných 7. nejmladší ze všech odvětví v ČR. Ze zaměstnaných osob je v tomto odvětví 10 % čerstvých absolventů, což znamená, že atraktivita tohoto odvětví je pro absolventy průměrná (Infoabsolvent; Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel, 2021).

46 – Velkoobchod, kromě motorových vozidel

Společnost Oslavan, a.s. hlavním předmětem podnikání spadá dle CZ-NACE do odvětví G, a to konkrétně do oddílu 46 – Velkoobchod, kromě motorových vozidel.

Oddíl 46 zahrnuje nákup a další prodej nového či použitého zboží na vlastní účet, dále také zprostředkování velkoobchodu a velkoobchodu v zastoupení čili komisionářský obchod, a to jak v domácím, tak i v mezinárodním obchodě (CZ-NACE, 2018).

V roce 2019 bylo v odvětví CZ-NACE 46 dle údajů z ČSÚ 75 792 aktivních podniků a 270 912 zaměstnaných fyzických osob. Průměrná hrubá měsíční mzda na fyzickou osobu v tomto odvětví činila 37 072 Kč, a to v roce 2019 (ČSÚ, 2021).

4.2.1 Hrubá přidaná hodnota

Ukazatel hrubé přidané hodnoty představuje rozdíl mezi celkovou produkcí, jež je oceněna v základních cenách a mezispotřebou, oceněnou v kupních cenách. Udává nově vytvořenou hodnotu, kterou získávají institucionální jednotky z používání svých výrobních kapacit (ČSÚ, 2014).

Tabulka 5: Hrubá přidaná hodnota (mil. Kč)

Hrubá přidaná hodnota (ceny předchozího roku) mil. Kč					
	2008	2009	2010	2019	2020
CELKEM	3 620 229	3 474 313	3 685 490	5 021 580	4 938 992
Index změny	1,07	0,96	1,06	1,05	0,98
G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	387 426	375 782	392 449	562 289	529 576
Index změny	0,96	0,97	1,04	1,05	0,94
46 – Velkoobchod, kromě motorových vozidel	200 803	174 180	194 082	280 186	265 208
Index změny	0,93	0,87	1,11	1,02	0,94

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2022

Co se týče dopadu velké hospodářské krize a koronavirové recese, z tabulky 5 je zřejmé, že na tento ukazatel měly obě tyto krize velký vliv hlavně z pohledu analyzovaného odvětví, neboť meziroční změny vykazovaly právě v letech zmiňovaných krizí vždy pokles. V roce 2008 bylo snížení o 7 %, a v roce 2009, kdy se stále projevovala globální ekonomická krize, bylo snížení dokonce 13 %. Oproti tomu v roce 2020,

v případě krize způsobené pandemií koronaviru, bylo snížení pouze 6 %. Z hlediska součtu všech odvětví nastalo snížení tohoto ukazatele jen v roce 2009 o 4 % a následně v roce 2020 o pouhých 2 %. Jednotlivých výsledků bylo dosaženo z přílohy 2.

4.2.2 Tvorba hrubého fixního kapitálu

Tento ukazatel zachycuje pořízení fixních aktiv, která jsou ve výrobě používána po dobu delší než jeden rok a jsou snížena o jejich úbytky během daného období (Statistika&My, 2015).

Tabulka 6: Tvorba hrubého fixního kapitálu (mil. Kč)

Tvorba hrubého fixního kapitálu (ceny předchozího roku) mil. Kč					
	2008	2009	2010	2019	2020
CELKEM	1 177 423	1 075 711	1 095 791	1 507 624	1 450 287
Index změny	1,03	0,91	1,02	1,08	0,96
G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	80 661	66 333	70 430	93 218	81 300
Index změny	1,04	0,82	1,06	1,01	0,87
46 – Velkoobchod, kromě motorových vozidel	35 099	29 413	34 647	38 860	35 429
Index změny	1,02	0,84	1,18	0,96	0,91

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2022

Tabulka 6 zobrazuje jednotlivé výsledky ukazatele tvorby hrubého fixního kapitálu, kterých bylo dosaženo za pomoci přílohy 3. Co se týče součtu všech odvětví i konkrétní skupiny G, pokles ukazatele nastal pouze v letech 2009 a 2020, což mohlo být s velkou pravděpodobností zapříčiněno oběma krizemi. Konkrétně „Velkoobchod, kromě motorových vozidel“ na tom byl jen o něco málo hůř, neboť zde nastal pokles ukazatele kromě dvou uvedených roků také v roce 2019, ale to jen o pouhých 4 %.

4.2.3 Náhrady zaměstnancům

Posledním ze sledovaných ukazatelů této kapitoly jsou náhrady zaměstnancům, jehož výsledky jsou zobrazeny v tabulce 7. Výsledků bylo dosaženo z přílohy 4.

Tabulka 7: Náhrady zaměstnancům (mil. Kč)

Náhrady zaměstnancům mil. Kč					
	2008	2009	2010	2019	2020
CELKEM	1 661 212	1 610 110	1 639 680	2 585 613	2 622 305
Index změny	1,07	0,97	1,02	1,08	1,01
G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	201 261	188 707	204 291	310 178	306 639
Index změny	1,10	0,94	1,08	1,08	0,99
46 – Velkoobchod, kromě motorových vozidel	103 821	94 416	105 280	151 220	146 818
Index změny	1,08	0,91	1,12	1,07	0,97

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2022

Díky výsledkům zobrazeným výše je možné poznamenat, že dlouhodobý vývoj ukazatele náhrad zaměstnancům téměř přesně kopíroval vývoj ekonomické situace. Ukazatel se v případě analyzovaného odvětví snížil za celou sledovanou dobu pouze 2 x, a to právě v roce 2009, kdy se naplno projeví dopady globální ekonomické krize, a v roce 2020, což bylo zapříčiněno koronavirovou krizí. V roce 2009 bylo toto snížení v rozmezí 6–9 %, kdežto v roce 2020 to bylo už jen 1–3 %. Co se týče součtu všech odvětví, snížení ukazatele nastalo pouze v roce 2009 a to o 3 %. Důvodem pouze nepatrného snížení ukazatele v roce 2020 je zřejmě včasná reakce podniků na krizi díky ponaučení z let 2008-2009 a také příspěvky od státu.

Všechny výše uvedené ukazatele (hrubá přidaná hodnota, tvorba hrubého fixního kapitálu a náhrady zaměstnancům) u vybraného odvětví 46 – Velkoobchod, kromě motorových vozidel, se za analyzované roky chovaly dle vývoje ekonomické situace. U všech ukazatelů se projevil pokles právě v roce 2009, kdy naplno propukla globální ekonomická krize a další pokles následoval v roce 2020, kdy se projevila krize způsobená pandemií koronaviru. Na ukazateli hrubé přidané hodnoty se projevil už i rok 2008, kdy globální ekonomická krize začala, neboť právě v tomto roce byl zaznamenán první pokles ukazatele za analyzované období. Zajímavostí je ukazatel náhrad zaměstnancům, kdy se oproti ostatním ukazatelům projevil pokles také v roce 2019, a to i přes to, že nepůsobily žádné velké negativní externí vlivy.

5 Ekonomický vývoj podniku

Na základě získaných teoretických poznatků a využití uvedené metodiky byla provedena analýza ekonomického vývoje vybrané společnosti Oslavan, a.s., a to zejména ve fázi poklesu ekonomiky. Analýza je provedena za období globální ekonomické krize a koronavirové recese. V následujících podkapitolách je tedy provedena finanční analýza za roky 2008, 2009, 2010, 2019 a 2020.

5.1 Horizontální analýza účetních výkazů

Pro zpracování horizontální analýzy účetních výkazů byly vybrány nejvýznamnější položky z rozvah a VZZ společnosti Oslavan, a.s. Analýza se zabývá vývojem jednotlivých položek výkazů za analyzované roky 2008, 2009, 2010, 2019 a 2020. Hodnoty byly získány z výkazů, které jsou uvedeny v příloze 5 a 6.

5.1.1 Horizontální analýza aktiv

Tato analýza zobrazuje meziroční změnu vybraných položek aktiv, a to jak v peněžním, tak procentuálním vyjádření. Jednotlivé hodnoty za konkrétní analyzované roky jsou zobrazeny v tabulce 8.

Tabulka 8: Horizontální analýza aktiv

Položka	změna v 08/09		změna v 09/10		změna v 19/20	
	v tis. Kč	%	v tis. Kč	%	v tis. Kč	%
Aktiva celkem	-5 927	-19,41	-2 825	-11,48	-15 467	-28,73
Dlouhodobý majetek	1 178	9,34	-1 789	-11,48	-931	-4,87
Dlouhodobý nehmotný majetek	0	0,00	0	0	51	*
Dlouhodobý hmotný majetek	1 178	9,45	-1 790	-13,12	-982	-5,26
Dlouhodobý finanční majetek	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Oběžná aktiva	-6 934	-39,72	-898	-8,53	-14 675	-42,38
Zásoby	- 2319	-24,27	-156	-2,16	- 5028	-35,42
Dlouhodobé pohledávky	7	*	-7	-100,00	0	0,00
Krátkodobé pohledávky	-4 364	-65,45	-306	-13,28	-7 079	-40,75

* hodnota nelze procentuálně vyjádřit

Krátkodobý finanční majetek	-258	-20,96	-427	-43,88	-2 568	-83,92
Časové rozlišení	-171	-36,93	-138	-47,26	139	141,84

Zdroj: vlastní zpracování

Celková aktiva za všechny analyzované roky klesala, přičemž nejvíce tomu tak bylo v roce 2020, kdy klesla o 28,73 %. Tento výrazný pokles byl způsoben především úbytkem oběžných aktiv, a to o téměř 43 %, z nichž největší pokles byl zaznamenán u položky krátkodobý finanční majetek, a to téměř o 84 %. Příčinou tohoto úbytku je zřejmě krize způsobená pandemií koronaviru, která se projevila zejména v provozu restaurace společnosti Oslavan, a.s., kde firma přišla o většinu svých tržeb. Co se týče položky dlouhodobý nehmotný majetek, společnost tento majetek evidovala až od roku 2020. Společnost po celou analyzovanou dobu nedisponovala žádným dlouhodobým finančním majetkem.

5.1.2 Horizontální analýza pasiv

V této subkapitole jsou uvedeny meziroční změny vybraných položek pasiv, které jsou vyjádřeny peněžně i procentuálně. Jednotlivé hodnoty jsou uvedeny v následující tabulce 9.

Tabulka 9: Horizontální analýza pasiv

Položka	změna v 08/09		změna v 09/10		změna v 19/20	
	v tis. Kč	%	v tis. Kč	%	v tis. Kč	%
Pasiva celkem	-5 927	-19,41	-2 825	-11,48	-15 467	-28,73
Vlastní kapitál	119	3,85	840	26,17	2 435	15,73
Základní kapitál	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Kapitálové fondy	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Fondy ze zisku	0	0,00	0	0,00	-43	-8,94
VH minulých let	-100	-21,23	119	32,08	-2 897	-16,86
VH běžného účetního období	219	219,00	721	605,88	5 375	185,55
Cizí zdroje	-5 940	-21,86	-3 659	-17,23	-17 896	-46,91
Rezervy	-2 375	-51,57	-554	-24,84	X	X
Dlouhodobé závazky	-513	-36,96	-32	-3,66	1 970	158,62
Krátkodobé závazky	-1 562	-16,53	375	4,75	-14 851	-69,12
Bankovní úvěry a výpomoci	-1 490	-12,71	-3 448	-33,69	-5 015	-32,52
Časové rozlišení	-106	-40	-6	-3,77	-6	-3,05

Zdroj: vlastní zpracování

Stejně jako horizontální analýza odhalila neustálý pokles celkových aktiv za celé analyzované období, ani u horizontální analýzy pasiv, a tedy položky pasiva celkem, tomu nemůže být jinak. Pasiva společnosti po celou dobu klesají, což je zapříčiněno, jak

je viditelné z tabulky 9, neustálým poklesem cizích zdrojů. Pro společnost je klesající trend cizích zdrojů pozitivním faktorem, a to už jen například z pohledu ukazatele zadluženosti. Největší pokles cizích zdrojů byl zpozorován z roku 2019 na rok 2020 a to téměř o 47 %. Co se týče položek základní kapitál a kapitálové fondy, po celou analyzovanou dobu nedošlo k žádné změně jejich výše. Když se více zaměříme na položku VH běžného účetního období, největší nárůst byl zaznamenán v roce 2010, což bylo nejspíše způsobeno návratem hospodaření společnosti do „normálního“ stavu po projevení globální finanční krize v roce 2009. Zajímavostí je změna položky VH běžného účetního období z roku 2019 na rok 2020, neboť i vzhledem k faktu propuknutí koronavirové krize výsledek hospodaření vzrostl, a to o téměř 190 %.

5.1.3 Horizontální analýza VZZ

Poslední horizontální analýza se zabývá meziroční změnou jednotlivých položek z výkazu zisků a ztráty. Jednotlivé změny jsou vyjádřeny peněžně i procentuálně v tabulce 10. I přesto, že v nynější podobě výkazů se položky **přidaná hodnota** a **obchodní marže** již neuvádějí, byly obě zanechány ve výkazech použitých pro tuto práci, neboť mají pro podnik velmi důležitou vypovídací hodnotu. Konkrétně položka přidaná hodnota napomáhá firmě s rozhodováním, kolik a čeho je schopna použít na motivaci zaměstnanců. Co se týče společnosti Oslavan, a.s., ta tento ukazatel využívá především pro výpočet prémie svých zaměstnanců.

Tabulka 10: Horizontální analýza VZZ

Položka	změna v 08/09		změna v 09/10		změna v 19/20	
	v tis. Kč	%	v tis. Kč	%	v tis. Kč	%
Výnosy	-30 235	-29,86	-5 091	-7,16	-58 867	-45,04
Tržby za prodej zboží	-31 606	-35,85	-5 821	-10,29	-47 818	-42,02
Obchodní marže	-10 853	-47,59	-3 053	-25,55	-9 522	-52,73
Výkony	3 502	36,14	-1 598	-12,11	-15 195	-96,82
Přidaná hodnota	-5 573	-29,77	-5 255	-40,00	-19 439	-128,84
Tržby z prodeje DM a materiálu	-1 035	-100,00	2 710	*	-65	-23,81
Ostatní provozní výnosy	33	19,76	-195	-97,5	3 044	636,82
Ostatní finanční výnosy	-1 040	-50,31	-375	-36,51	1 167	253,69
Mimořádné výnosy	-89	-64,96	188	391,67	X	X
Náklady	-30 451	-30,04	-5 815	-8,19	-54 682	-40,29

* hodnota nelze procentuálně vyjádřit

Náklady vynaložené na prodané zboží	-20 753	-31,75	-2 768	-6,20	-38 296	-40,00
Výkonová spotřeba	-1 778	-12,90	604	5,03	-5 278	-28,28
Osobní náklady	-1 402	-9,91	-5 165	-40,54	-11 519	-63,62
Daně a poplatky	35	52,24	54	52,94	-15	-8,98
Odpisy DNM a DHM	10	0,62	-196	-12,16	-424	-24,04
Zůstatková cena prodaného DM a materiálu	-1 655	-100,00	918	*	144	252,63
Změna stavu rezerv a OP v provozní oblasti a komplex. nákl. příštích období	-4 321	-221,25	1 728	72,97	38	100,00
Ostatní provozní náklady	83	18,69	-115	-21,82	-26	-7,69
Nákladové úroky	45	6,66	-253	-35,09	-90	-26,87
Ostatní finanční náklady	-696	-42,03	-637	-66,35	784	129,16
Daň z příjmů za běžnou činnost	-7	-100,00	14	*	0	0,00
Mimořádné náklady	-12	-92,31	1	100,00	X	X

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 10 je pomyslně rozdělená na dvě větší části, a to na výnosy a náklady. Obě tyto položky za celé sledované období klesaly, nejvíce pak právě v roce 2020, kdy se projevila koronavirová krize. Výnosy v tomto roce klesly o 45 % a náklady o 40 %. V tomto roce mělo na pokles výnosů zřejmě největší vliv snížení poptávky zákazníků po nabízeném zboží společnosti. Ve srovnání s globální finanční krizí, která v podniku naplno propukla v roce 2009, měla krize v roce 2020 na společnost viditelně větší dopad, neboť v roce 2009 výnosy klesly o necelých 30 % a náklady o téměř rovných 30 %. Náklady v roce 2009 klesly zejména z důvodu výrazného poklesu nákladů vynaložených na prodané zboží, neboť jak již bylo uvedeno v subkapitole 4.1.1, zákazníci v tomto roce přestali ze dne na den objednávat zboží společnosti. V roce 2020 mělo na snížení výnosů pravděpodobně největší vliv časté zavírání restaurace, wellness služeb a ubytovacích služeb společnosti Oslavan, a.s. z důvodu pandemie koronaviru. Není však třeba pochybovat o tom, že se obě tyto krize projevily opravdu ve vysokých číslech. Například na pokles nákladů v roce 2020 měla největší vliv položka osobní náklady. Toto snížení mohlo být například i z důvodu, že právě v tomto roce dostávala společnost na své

* hodnota nelze procentuálně vyjádřit

zaměstnance příspěvky od státu. Na poklesu výnosů se nejvíce negativně podílela položka přidané hodnoty, která se v roce 2020 snížila téměř o 130 %.

5.2 Vertikální analýza účetních výkazů

Podkapitola vertikální analýzy účetních výkazů se zabývá vyčíslením procentuálního podílu jednotlivých položek analyzovaných výkazů na položkách celkových. Tato podkapitola obsahuje vertikální analýzu aktiv, pasiv a na závěr také VZZ. Výsledné hodnoty těchto analýz byly získány pomocí výkazů, které jsou uvedeny v příloze 5 a 6.

5.2.1 Vertikální analýza aktiv

První z vertikálních analýz je analýza aktiv, jejíž výsledky jsou uvedeny v tabulce 11. Celková aktiva společnosti Oslavan, a.s., se téměř za celé analyzované období skládají přibližně z jedné poloviny z dlouhodobého majetku a z druhé poloviny z oběžných aktiv. Výjimkou je rok 2019, kdy se dlouhodobý majetek na celkových aktivech podílí pouhými 36 % a oběžný majetek 64 %. Na položce dlouhodobý majetek má největší podíl za celou analyzovanou dobu dlouhodobý majetek hmotný, a to vždy přes 90 %. Oběžná aktiva se skládají zejména ze zásob a krátkodobých pohledávek. Podíl časového rozlišení na celkových aktivech za celou dobu nepřesáhl 2 %.

Tabulka 11: Vertikální analýza aktiv

Položka	2008	2009	2010	2019	2020
Aktiva celkem	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Dlouhodobý majetek	41,30	56,04	55,09	35,48	47,36
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13
Dlouhodobý hmotný majetek	98,83	90,38	98,76	97,68	97,28
Dlouhodobý finanční majetek	1,17	1,07	1,23	2,32	2,44
Oběžná aktiva	57,18	42,77	44,19	64,33	52,02
Zásoby	54,74	68,78	73,58	40,99	45,94
Dlouhodobé pohledávky	0,00	0,07	0,00	0,00	0,00
Krátkodobé pohledávky	38,20	21,89	20,76	50,17	51,59
Krátkodobý finanční majetek	7,06	9,25	5,67	8,84	2,47
Časové rozlišení	1,52	1,19	0,71	0,18	0,62

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.2 Vertikální analýza pasiv

Další v pořadí je vertikální analýza pasiv, zobrazená v tabulce 12. Je zřejmé, že společnost je financována hlavně cizími zdroji, a to až do roku 2019 opravdu výrazně, což není dobré. Podíly cizích zdrojů na celkových aktivech se do zmíněného roku pohybovaly okolo 80 %. Pozitivní však je, že dlouhodobý trend vlastního kapitálu je rostoucí, a naopak dlouhodobý trend cizích zdrojů je klesající. V roce 2020 tak podíl vlastního kapitálu na celkových pasivech vzrostl dokonce na necelých 47 % a podíl cizích zdrojů klesl na necelých 53 %, což je pro společnost dobře, neboť se začala snažit svůj majetek financovat spíše vlastními zdroji. Z tabulky 12 je také patrné, že největší podíl na cizích zdrojích mají krátkodobé závazky a bankovní úvěry a výpomoci.

Tabulka 12: Vertikální analýza pasiv

Položka	2008	2009	2010	2019	2020
Pasiva celkem	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Vlastní kapitál	10,13	13,05	18,69	28,76	46,69
Základní kapitál	64,70	62,31	49,38	19,38	16,75
Kapitálové fondy	0,00	0,00	0,00	-14,78	-12,77
Fondy ze zisku	23,28	22,42	17,78	3,11	2,45
VH minulých let	15,24	11,56	12,09	111,01	79,74
VH běžného účetního období	-3,24	3,71	20,75	-18,72	13,83
Cizí zdroje	89,01	86,31	80,70	70,87	52,82
Rezervy	16,95	10,50	9,54	0,00	0,00
Dlouhodobé závazky	5,11	4,12	4,79	3,26	15,86
Krátkodobé závazky	34,79	37,16	47,03	56,31	32,76
Bankovní úvěry a výpomoci	43,15	48,22	38,64	40,43	51,38
Časové rozlišení	0,86	0,64	0,70	0,37	0,49

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.3 Vertikální analýza VZZ

Poslední je vertikální analýza výkazu zisků a ztráty, jejíž výsledné hodnoty jsou uvedeny v tabulce 13. V tabulce jsou uvedeny jednotlivé položky výkazů, které za všechna analyzovaná období nejvíce ovlivnily výnosy a náklady společnosti. Na výnosech se po celou dobu nejvíce podílely tržby za prodej zboží, a to v rozmezí od 77 až po necelých 92 %. Podíly položky tržby z prodeje DM a materiálu se pohybují ve velmi nízkých hodnotách, což je dáno faktem, že společnost Oslavan, a.s. prodává zejména zboží. Co se týče položek, které ovlivňují celkové náklady, největší podíl mají jednoznačně náklady vynaložené na prodané zboží, což je pochopitelné, neboť jdou ruku v ruce se zmíněnými tržbami za prodej zboží. Podíly nákladů vynaložených na prodané zboží se pohybují okolo 70 %. Dalšími položkami, které se podílejí na celkových

nákladech a stojí za zmínku jsou osobní náklady a výkonová spotřeba. Tyto položky sice ani jednou za celé analyzované období nepřesáhly 20 %, ale nejsou ani zanedbatelné.

Tabulka 13: Vertikální analýza VZZ

Položka	2008	2009	2010	2019	2020
Výnosy	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Tržby za prodej zboží	87,07 %	79,63 %	76,95 %	87,07 %	91,85 %
Výkony	9,57 %	18,57 %	17,58 %	12,01 %	0,69 %
Tržby z prodeje DM a materiálu	1,02 %	0,00 %	4,11 %	0,21 %	0,29 %
Ostatní provozní výnosy	0,16 %	0,28 %	0,01 %	0,36 %	4,90 %
Ostatní finanční výnosy	2,04 %	1,45 %	0,99 %	0,35 %	2,27 %
Mimořádné výnosy	0,14 %	0,07 %	0,36 %	0,00 %	0,00 %
Náklady	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Náklady vynaložené na prodané zboží	64,49 %	62,91 %	64,28 %	70,53 %	70,86 %
Výkonová spotřeba	13,59 %	16,93 %	19,37 %	13,75 %	16,52 %
Osobní náklady	13,95 %	17,97 %	11,64 %	13,34 %	8,13 %
Daně a poplatky	0,07 %	0,14 %	0,24 %	0,12 %	0,19 %
Odpisy DNM a DHM	1,58 %	2,27 %	2,18 %	1,29 %	1,65 %
Zůstatková cena prodaného DM a materiálu	1,63 %	0,00 %	1,41 %	0,04 %	0,25 %
Změna stavu rezerv a OP v provozní oblasti a komplex. nákl. příštích období	1,93 %	-3,34 %	-0,98 %	-0,03 %	0,00 %
Ostatní provozní náklady	0,44 %	0,74 %	0,63 %	0,25 %	0,38 %
Nákladové úroky	0,67 %	1,02 %	0,72 %	0,26 %	0,30 %
Ostatní finanční náklady	1,63 %	1,35 %	0,49 %	0,45 %	1,72 %
Daň z příjmů za běžnou činnost	0,01 %	0,00 %	0,02 %	0,00 %	0,00 %
Mimořádné náklady	0,01 %	0,01 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Zdroj: vlastní zpracování

5.3 Analýza poměrových ukazatelů

Podkapitola analýzy poměrových ukazatelů se věnuje zobrazení a zhodnocení výsledků ukazatelů rentability, aktivity, zadluženosti a likvidity. Jsou zde uvedeny výsledky jednotlivých ukazatelů jak vybrané společnosti Oslavan, a.s., tak příslušného odvětví. Podkapitola je zaměřena na popis vývoje těchto ukazatelů a vzájemného porovnání mezi výsledky společnosti a odvětví. Ukazatele společnosti jsou vypočteny pro

roky 2008, 2009, 2010, 2019 a 2020 a ukazatele odvětví pro roky 2008, 2009, 2010 a 2019. Pro odvětví chybí data z roku 2020, neboť jak již bylo uvedeno v metodice této práce, nejsou zatím veřejně dostupná.

5.3.1 Ukazatele rentability

V této subkapitole jsou uvedeny výsledky a porovnání vývoje jednotlivých rentabilit vybrané společnosti Oslavan, a.s. a příslušného odvětví. Výsledné hodnoty, které byly získány pomocí vzorců 1, 2 a 3 jsou uvedeny v tabulce 14.

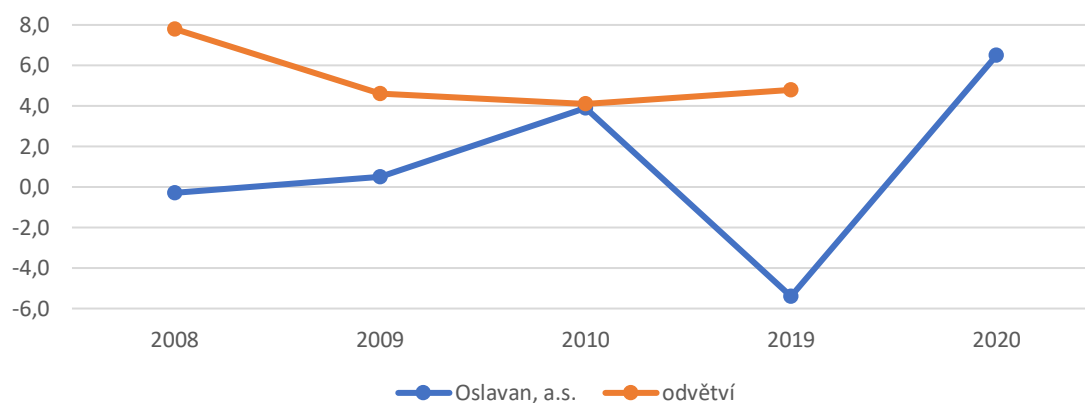
Tabulka 14: Vývoj ukazatelů rentability

Rok	2008	2009	2010	2019	2020
ROA (%) – Oslavan, a.s.	-0,3	0,5	3,9	-5,4	6,5
ROA (%) – odvětví	7,8	4,6	4,1	4,8	X
ROE (%) – Oslavan, a.s.	-3,2	3,7	20,7	-18,7	13,8
ROE (%) – odvětví	19,9	11,3	10,1	10,1	X
ROS (%) – Oslavan, a.s.	-0,1	0,2	1,3	-2,2	3,4
ROS (%) – odvětví	2,7	2,0	1,8	1,9	X

Zdroj: vlastní zpracování

Prvním ukazatelem v této subkapitole je **rentabilita celkového vloženého kapitálu**, která určuje ziskovost celkových aktiv pomocí podílu zisku na celkovém vloženém kapitálu. Vývoj ROA vybrané společnosti i příslušného odvětví je zobrazen v grafu 1. Rentabilita celkového kapitálu společnosti Oslavan, a.s. měla od roku 2008, kdy dosáhla dokonce záporné hodnoty, rostoucí trend až do roku 2010, kdy rentabilita dosáhla hodnoty 3,9 %. Tento výsledek znamená, že v roce 2010 připadalo na jednu korunu celkového kapitálu 3,9 haléřů zisku. V roce 2019 nastal obrovský propad, který byl způsoben záporným ziskem, a hodnota rentability klesla na -5,4 %. Naštěstí se společnost z tohoto enormního propadu velmi rychle vzpamatovala, neboť hodnota ROA se v roce 2020 vyšplhala na 6,5 %. I přesto, že se v roce 2020 projevila koronavirová krize, za tabulky 14 i z grafu 1 je zřejmé, že na tento ukazatel neměla negativní vliv. Co se týče ukazatele ROA u odvětví, vývoj hodnot není ani zdaleka tak kolísavý, jako u společnosti Oslavan, a.s. Hodnoty se po sledované období pohybují kromě roku 2010 vždy vysoko nad hodnotami společnosti. V roce 2010 se od sebe odvětví a společnost tolik neliší, neboť výsledek ROA odvětví dosáhl hodnoty 4,1 % a výsledek ROA společnosti dosáhl hodnoty 3,9 %. Hodnoty ROA odvětví se na rozdíl od hodnot společnosti nikdy nedostaly do záporných čísel.

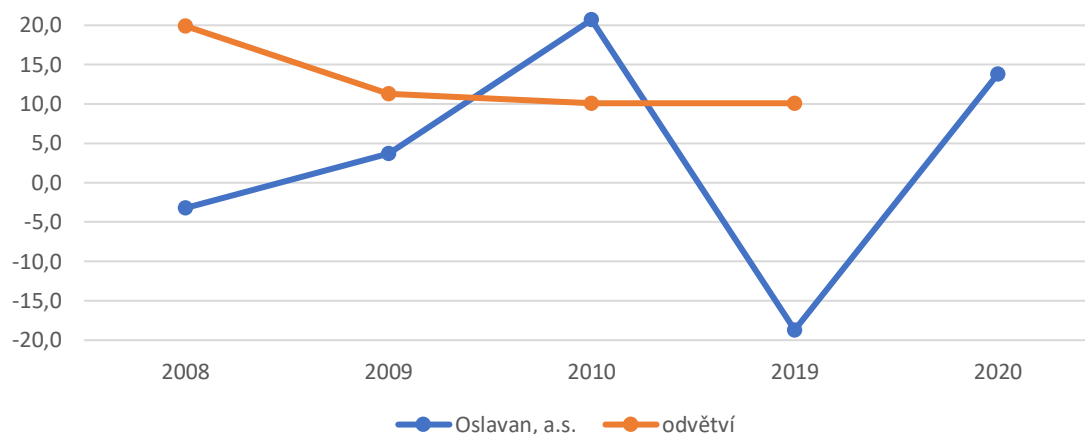
Graf 1: ROA (%)

Zdroj: vlastní zpracování

Další uvedenou je **rentabilita vlastního kapitálu**, která byla zjištěna podílem zisku a VK. Průběh hodnot společnosti i odvětví za analyzované roky je vyobrazen v grafu 2. Vývoj hodnot ROE společnosti Oslavan, a.s. je téměř totožný, jako vývoj hodnot ROA. Rozdílem oproti ROA je výraznost poklesu i nárůstu hodnot. Od roku 2008 do roku 2010 hodnoty ROE prudce rostou, přičemž v roce 2010 se hodnota vyšplhala dokonce nad hodnotu odvětví, a to na 20,7 %. V tomto roce byla výnosnost kapitálu společnosti Oslavan, a.s. nejvyšší za všechny analyzované roky. Stejně jako u ROA i zde následoval prudký pokles v roce 2019, a to až na hodnotu -18,7 %. Tento pokles byl způsoben hlavně záporným ziskem. Naštěstí stejně jako u ukazatele ROA se i v tomto případě společnost z prudkého poklesu dokázala rychle vzpamatovat a v roce 2020 se hodnota ROE vyšplhala na 13,8 %. Průběh hodnot ROE u odvětví měl mírný klesající charakter, přičemž hodnota v roce 2008 dosahovala 19,9 % a postupně klesala až po nejnižší hodnotu 10,1 %.

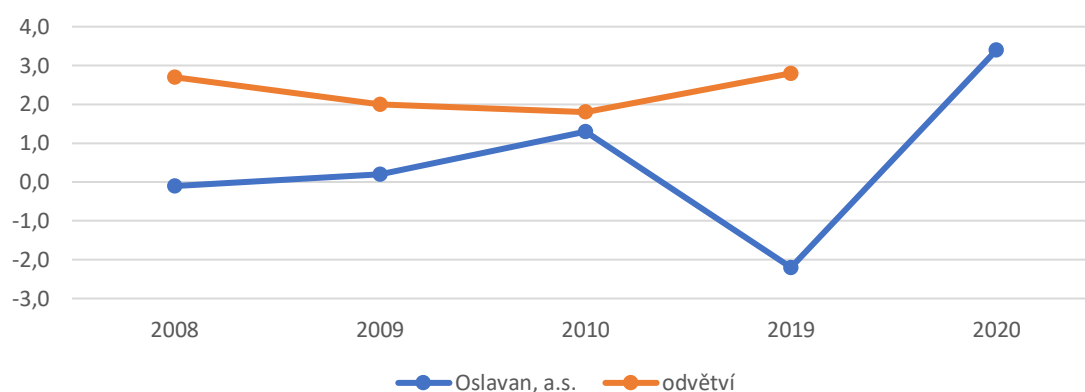
Graf 2: ROE (%)

Zdroj: vlastní zpracování

Posledním ukazatelem je **rentabilita tržeb**, jejíž výsledné hodnoty byly získány jako podíl zisku a tržeb. Tento ukazatel napomáhá vyjádřit, kolik korun zisku společnost vytvoří z jedné koruny tržeb. Vývoj hodnot ROS analyzované společnosti i příslušného odvětví je zobrazen v grafu 3. Dlouhodobý průběh křivky hodnot ROS společnosti Oslavan, a.s. má podobný tvar jako u předešlých dvou uvedených rentabilit, avšak jednotlivé změny nejsou tak prudké. Oproti hodnotám ROE hodnoty ROS ani v jednom roce nepřevýšily hodnoty odvětví. Od roku 2008 do roku 2010 měla křivka rostoucí trend, přičemž v roce 2010 hodnota ROS dosáhla 1,3 % a pouze v tomto roce se téměř přiblížila k hodnotě odvětví, která dosáhla 1,8 %. V roce 2019 nastal propad, a to až na hodnotu -2,2 %, což bylo zapříčiněno zejména záporným ziskem. Nicméně ani v případě ukazatele ROS tomu není jinak neboť společnost se velmi rychle z tohoto prudkého propadu vzpamatovala a v roce 2020 následoval výrazný nárůst, a to na hodnotu 3,4, což je zároveň nejvyšší hodnota za všechny analyzované roky. Za tento nárůst může hlavně výrazné zvýšení zisku společnosti. Hodnoty ukazatele ROS odvětví měly od roku 2008 do roku 2010 mírný klesající charakter, kdy z hodnoty 2,7 % klesly na hodnotu 1,8 %. V roce 2019 následoval opravdu nepatrný nárůst hodnoty a to na 1,9 %.

Graf 3: ROS (%)

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.2 Ukazatele aktivity

V této subkapitole je věnována pozornost ukazatelům aktivity, jež udávají, jak společnost využívá svůj majetek. Vybrané ukazatele aktivity společnosti Oslavan, a.s. jsou následně porovnávány s hodnotami odvětví. V tabulce 15 jsou uvedeny výsledné hodnoty jednotlivých ukazatelů aktivity, které byly získány pomocí vzorců 4 a 5.

Tabulka 15: Vývoj ukazatelů aktivity

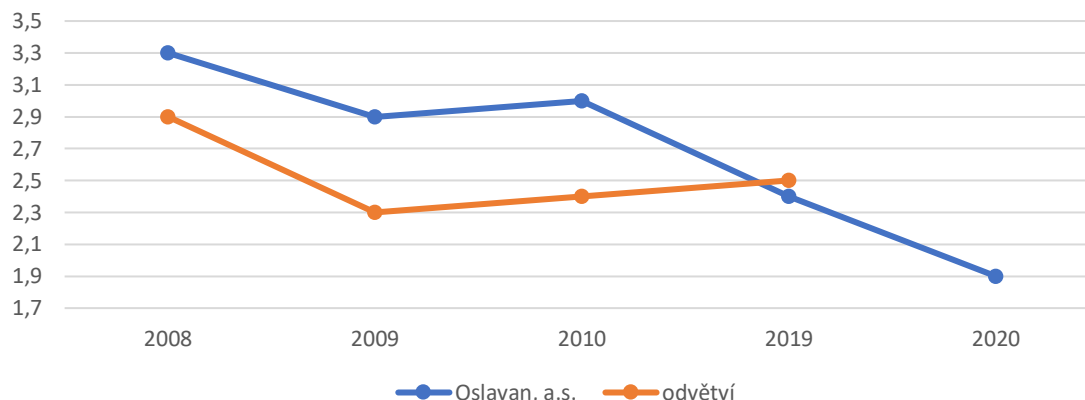
Rok	2008	2009	2010	2019	2020
Rychlost obratu celkových aktiv (počet obrátů/rok) – Oslavan, a.s.	3,3	2,9	3,0	2,4	1,9
Rychlost obratu celkových aktiv (počet obrátů/rok) – odvětví	2,9	2,3	2,4	2,5	X
Doba obratu zásob (dny) – Oslavan, a.s.	34,0	36,7	38,7	39,1	45,9
Doba obratu zásob (dny) - odvětví	26,8	25,9	27,5	28,1	X
Doba obratu závazků (dny) – Oslavan, a.s.	80,2	96,3	86,8	105,1	101,5
Doba obratu pohledávek (dny) – Oslavan, a.s.	23,7	11,7	10,9	47,9	51,6

Zdroj: vlastní zpracování

Prvním z ukazatelů aktivity je **rychlost obratu aktiv**, jejíž doporučená minimální hodnota je 1 (Holečková, 2008). Tuto hranici splňuje jak analyzovaná společnost Oslavan, a.s., tak i příslušné odvětví. Hodnoty společnosti se přibližují hodnotám odvětví, avšak na rozdíl od něj mají, jak je viditelné na grafu 4, klesající charakter, a to poměrně výrazně. Nejnižší hodnoty dosáhl podnik v roce 2020, kdy byl schopen svá aktiva „obrátit“ pouze 1,9krát. Ačkoli je tato hodnota s největší pravděpodobností způsobena koronavirovou krizí, oproti globální krizi, která se

v podniku nejvíce projevila v roce 2009, je to opravdu výrazný rozdíl, a proto by se měla společnost zaměřit na to, aby tento klesající trend nepokračoval i v dalších letech.

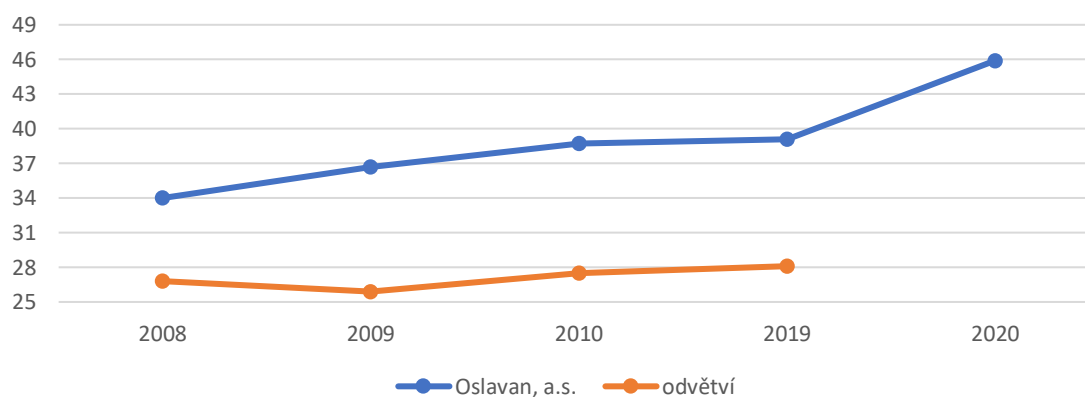
Graf 4: Rychlost obratu celkových aktiv (počet obrátů/rok)

Zdroj: vlastní zpracování

Druhým sledovaným ukazatelem aktivity je **dobu obratu zásob**. Hodnoty odvětví měly po dobu všech analyzovaných let konstantní trend, avšak hodnoty společnosti Oslavan, a.s. postupně rostly. Tento vývoj je patrný z grafu 5. Hodnoty odvětví se pohybovaly v rozmezí zhruba 26–28 dní. Co se týče hodnot společnosti, největší nárůst nastal z roku 2019 na rok 2020, kdy byla doba obratu zásob téměř 46 dní. Společnost Oslavan, a.s. dosahovala po celou analyzovanou dobu vyšších hodnot než odvětví, což je zřejmě dáno povahou zásob. Zásoby společnosti jsou povětšinou dlouhodobého charakteru, a proto není potřeba je rychle zpracovávat a vydávat ze skladu, neboť nepodléhají například zkažení.

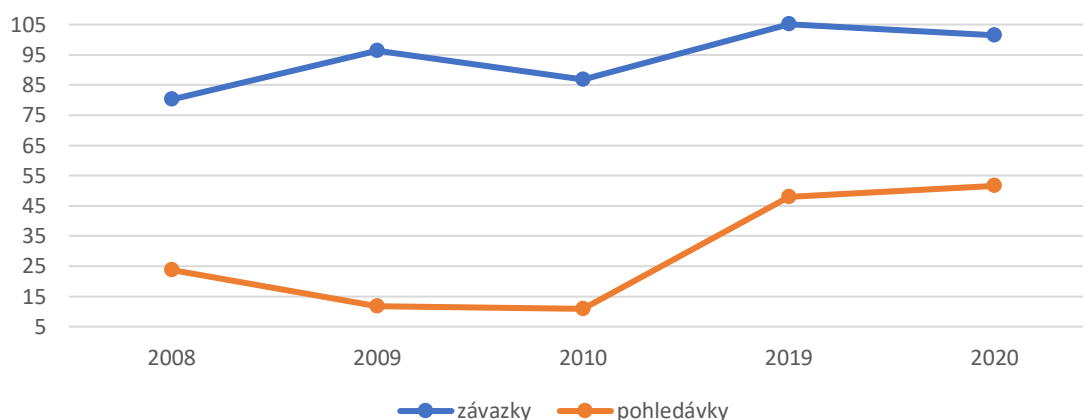
Graf 5: Doba obratu zásob (dny)

Zdroj: vlastní zpracování

Jako poslední ukazatele aktivity jsou uvedeny **doba obratu závazků a pohledávek**, jejichž vývoj v čase je zobrazen v grafu 6. Co se týče doby obratu pohledávek, nejvyšších hodnot u tohoto ukazatele společnost dosahuje v letech 2019 a 2020, což znamená, že v těchto letech podniku trvalo nejdéle, než jim jejich odběratelé proplatí vystavené faktury. Doba obratu pohledávek od roku 2008 do roku 2010 postupně mírně klesala, a od roku 2019 naopak zvolna rostla. Co se týče doby obratu závazků, hodnoty měly kolísavý trend, neboť střídavě rostly a zase klesaly. Nejvyšší hodnoty tento ukazatel dosahoval v roce 2019, kdy doba mezi nákupy a jejich úhradami dosahovala hodnoty 105 dní.

Graf 6: Doba obratu závazků a pohledávek (ve dnech)

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.3 Ukazatele zadluženosti

Tato subkapitola se zabývá problematikou zadluženosti. Jsou zde uvedeny ukazatele celkové zadluženosti a míry zadluženosti, a to jak u vybrané společnosti, tak u příslušného odvětví. Na závěr je uveden také ukazatel úrokového krytí společnosti Oslavan, a.s. Výsledné hodnoty byly vypočteny pomocí vzorců 6, 7 a 8 a jsou uvedeny v tabulce 16.

Tabulka 16: Vývoj ukazatelů zadluženosti

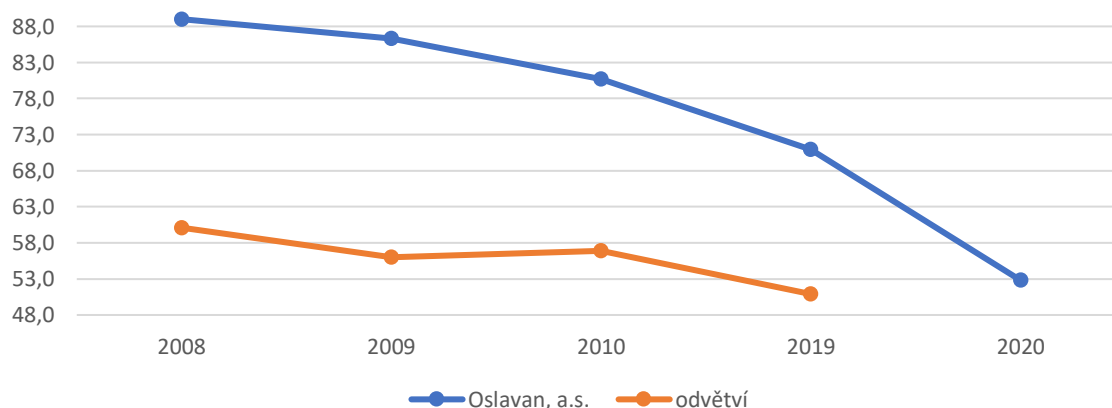
Rok	2008	2009	2010	2019	2020
Celková zadluženost (%) – Oslavan, a.s.	89,0	86,3	80,7	70,9	52,8
Celková zadluženost (%) - odvětví	60,1	56,0	56,9	50,9	X
Míra zadluženosti – Oslavan, a.s.	8,8	6,6	4,3	2,5	1,1

Míra zadluženosti – odvětví	1,5	1,4	1,4	1,1	X
Ukazatel úrokového krytí – Oslavan, a.s.	0,7	1,1	2,3	-7,6	11,1

Zdroj: vlastní zpracování

Jako první sledovaný byl ukazatel **celkové zadluženosti**, který byl vypočten jako poměr mezi cizím kapitálem a celkovými aktivy. Z grafu 7 je zřejmé, že hodnoty celkové zadluženosti analyzované společnosti se za všechny analyzované roky pohybují velmi vysoko, a to i oproti hodnotám odvětví. Velmi pozitivní však je, že hodnoty mají po celou dobu klesající charakter, což je pro podnik dobrá zpráva, neboť jeho celková zadluženost postupně klesá, a to dokonce výrazně. Oslavanu, a.s. se celková zadluženost podařila v roce 2020 oproti roku 2019 snížit téměř o 20 %. Výsledné hodnoty společnosti však vypovídají, že společnost svoji činnost financuje převážně z cizích zdrojů. Hodnoty celkové zadluženosti odvětví mají též klesající charakter, avšak ne tak výrazný jako analyzovaná společnost. I přesto, že není uvedena hodnota odvětví za rok 2020, domnívám se, že v tomto roce by se od sebe celkové zadluženosti společnosti a odvětví nemusely tak výrazně lišit, což je pro podnik optimistické.

Graf 7: Celková zadluženost (%)

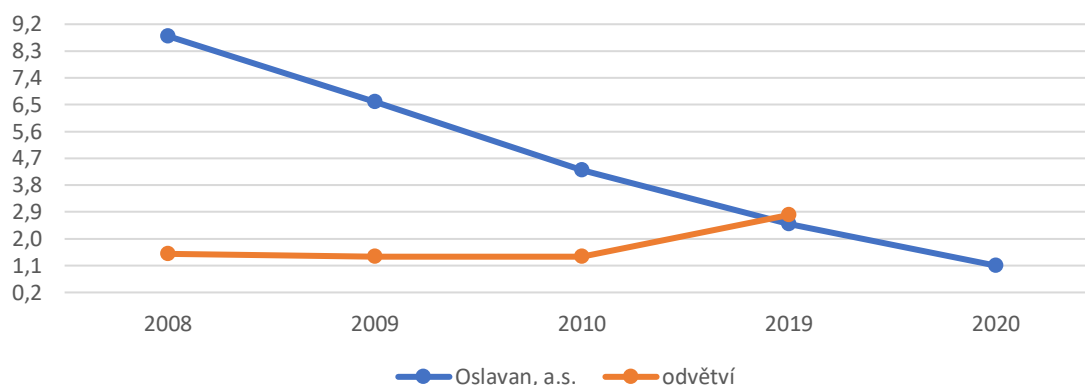

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel **míry zadluženosti** byl vypočten jako poměr cizích zdrojů a vlastního kapitálu. Z grafu 8 je viditelné, že míra zadluženosti společnosti Oslavan, a.s. má stejně jako ukazatel celkové zadluženosti výrazně klesající charakter, přičemž z roku 2008 a hodnoty 8,8 dokázala klesnout na hodnotu 1,1 v roce 2020. V letech 2008–2019 se hodnoty společnosti výrazně vzdalovaly od hodnot odvětví, avšak vzhledem ke konstantnímu průběhu hodnot odvětví se domnívám, že v roce 2020 se společnost hodnotě odvětví velmi přibližuje i přesto, že odvětvová data zatím nejsou k dispozici.

Skutečnost, že hodnoty podniku neustále klesají je pro podnik velmi optimistické, neboť vysoké hodnoty tohoto ukazatele značí vysoké riziko pro věřitele, poněvadž společnost disponuje vysokým podílem cizích zdrojů.

Graf 8: Míra zadluženosti

Zdroj: vlastní zpracování

Posledním z ukazatelů zadluženosti je **úrokové krytí**, jehož hodnota je výsledkem poměru zisku před zdaněním a úroky (EBITu) a nákladovými úroky. Výsledné hodnoty by se měly ideálně pohybovat nad číslem 3, což se společnosti podařilo pouze jednou, a to v roce 2020. V tomto roce hodnota úrokového krytí dosáhla výše 11,1 což je vzhledem k probíhající koronavirové recesi velmi dobrý výsledek. Tato hodnota znamená, že EBIT pokryl nákladové úroky 11,1krát. Nejhoršího výsledku dosáhla společnost v roce 2019, kdy byl ukazatel úrokového krytí dokonce záporný. To bylo způsobeno záporným EBITem, přičemž hlavním důvodem nízkého zisku byl zřejmě fakt, že společnost Oslavan, a.s. v roce 2018 zahájila rozsáhlé opravy areálu a také založila novou firmu na Slovensku, což pro společnost znamenalo vysoké náklady a ty se promítly až do roku 2019.

5.3.4 Ukazatele likvidity

Subkapitola ukazatelů likvidity zobrazuje výsledky okamžité, pohotovostní a běžné likvidity společnosti Oslavan, a.s. a příslušného odvětví. Je zde obsažen popis vývoje jednotlivých likvidit a následně vzájemné srovnání. Výsledné hodnoty zmíněných likvidit byly získány pomocí vzorců 9, 10 a 11 a jsou uvedeny v tabulce 17.

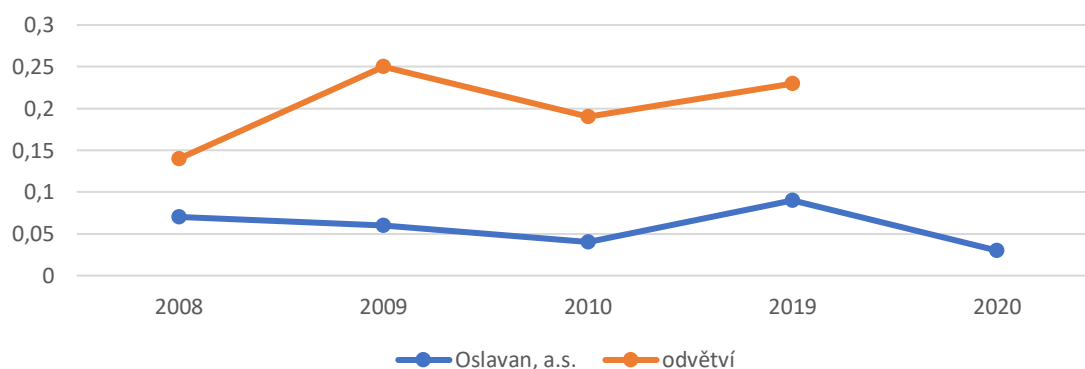
Tabulka 17: Vývoj ukazatelů likvidity

Rok	2008	2009	2010	2019	2020
Okamžitá likvidita – Oslavan, a.s.	0,07	0,06	0,04	0,09	0,03
Okamžitá likvidita – odvětví	0,14	0,25	0,19	0,23	X
Pohotová likvidita – Oslavan, a.s.	0,45	0,21	0,17	0,59	0,65
Pohotová likvidita – odvětví	1,28	1,65	1,42	1,33	X
Běžná likvidita – Oslavan, a.s.	0,98	0,68	0,64	0,99	1,19
Běžná likvidita – odvětví	1,88	2,21	1,92	1,92	X

Zdroj: vlastní zpracování

První sledovanou je **okamžitá likvidita**, jejíž minimální doporučená hodnota je 0,2 (Růčková & Roubíčková, 2012). Jak je patrné z grafu 9, okamžitá likvidita společnosti Oslavan, a.s. se ve všech pěti analyzovaných letech pohybuje nízko pod doporučovanou hranicí. Nejvyšší hodnoty společnost dosáhla v roce 2019, kdy byla schopna okamžitě uhradit 9 % svých krátkodobých závazků. Velmi nízkých hodnot společnost dosahovala v letech 2009 a 2010, kdy byla ze svých finančních prostředků schopna pokrýt pouze 6 a 4 % krátkodobých závazků. Je patrné, že takto nízkých hodnot společnost dosahovala v důsledku projevení globální ekonomické krize. Nejnížší hodnoty za všechny analyzované roky společnost dosáhla v roce 2020, kdy byla ovlivněna koronavirovou recesí. Je tedy možné konstatovat, že pandemie koronaviru zasáhla společnost v ohledu ukazatele okamžité likvidity více než globální ekonomická krize. Co se týče okamžité likvidity příslušného odvětví, hodnota se pod minimální doporučenou hranici dostala výrazně pouze jednou, a to v roce 2008, což bylo zřejmě důsledkem globální ekonomické krize. Hodnoty společnosti Oslavan, a.s. se za všechny analyzované roky pohybují velmi nízko pod hodnotami příslušného odvětví.

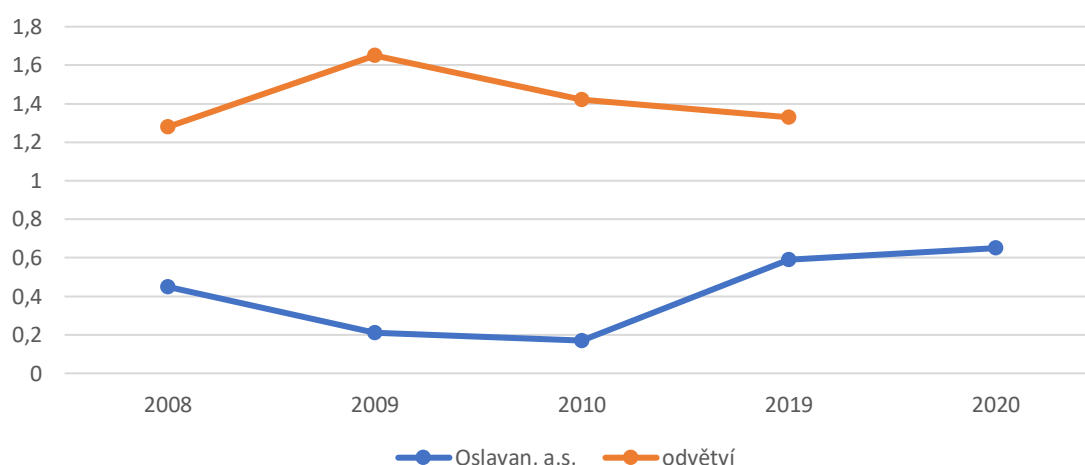
Graf 9: Okamžitá likvidita

Zdroj: vlastní zpracování

Druhou v pořadí je **pohotová likvidita**, pro niž jsou doporučené hodnoty 1 – 1,5 (Dluhošová, 2010). Z grafu 10 je možné vyčíst, že hodnoty pohotové likvidity u vybrané společnosti se po všechny analyzované roky pohybovaly opravdu nízko pod minimální hranicí doporučených hodnot a zároveň také nízko od hodnot odvětví, neboť to na rozdíl od společnosti vždy spadalo do rozmezí hodnot doporučených. Nejnížší hodnoty dosáhlo odvětví v roce 2008, což byl s velkou pravděpodobností podobně jako u okamžité likvidity důsledek globální ekonomické krize. Budoucí vývoj tohoto ukazatele u společnosti Oslavan, a.s. se zdá být optimistický, neboť rozdíl hodnot v letech 2009–2010 a 2019–2020 je výrazný, tudíž by se společnost s postupem let mohla dostat dokonce i do hodnot doporučovaných.

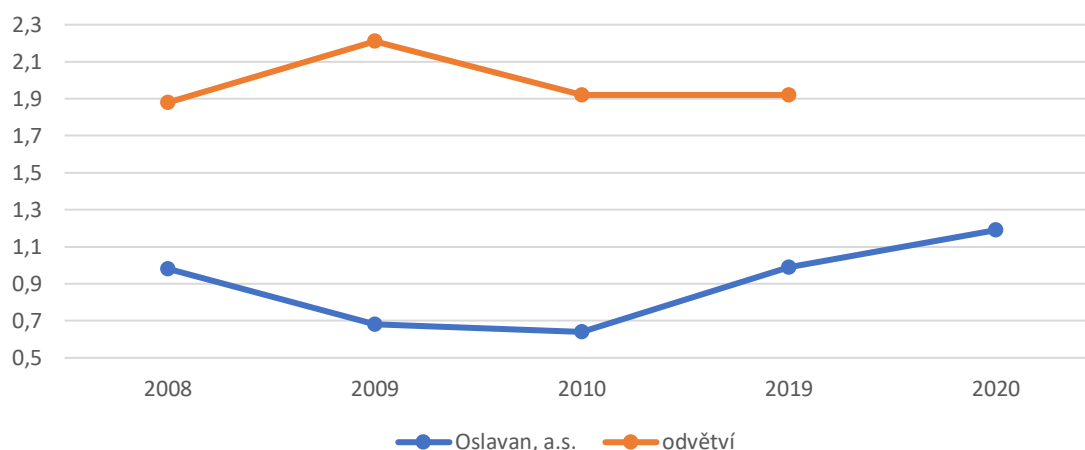
Graf 10: Pohotová likvidita

Zdroj: vlastní zpracování

Poslední zkoumanou je **běžná likvidita**, jejíž doporučené hodnoty jsou 1,5 - 2,5 (Dluhošová, 2010). Pomocí grafu 11 je možné zjistit, že hodnoty společnosti se podobně jako u předešlých likvidit pohybovaly nízko pod hodnotami doporučenými. Nejnížších hodnot společnost dosahovala v letech 2009 a 2010, což bylo zapříčiněno globální hospodářskou krizí. Oproti tomu v roce 2020, kdy udeřila koronavirová krize, si společnost vedla ze všech analyzovaných let nejlépe. V tomto roce podnik dokázal krýt oběžnými aktivy své krátkodobé závazky 1,19krát. Tato hodnota byla nejvyšší díky výraznému poklesu krátkodobých závazků. Co se týče hodnot odvětví, na rozdíl od společnosti se všechny analyzované roky pohybovaly v doporučeném rozmezí. Nejvyšší hodnoty dosáhlo odvětví v roce 2009 a to 2,21.

Graf 11: Běžná likvidita

Zdroj: vlastní zpracování

Shrnutí poměrových ukazatelů

Na tomto místě si dovoluji uvést stručné shrnutí poměrových ukazatelů, a to zejména v porovnání s odvětvím.

Prvními sledovanými byly **ukazatele rentability**, konkrétně rentabilita celkového vloženého kapitálu, vlastního kapitálu a tržeb. Výsledky společnosti Oslavan, a.s. měly z hlediska dlouhodobého vývoje u všech zkoumaných rentabilit stejně kolísavý průběh, což je viditelné z grafů 1, 2 a 3. Od roku 2008 do roku 2010 všechny rentability postupně rostly, v roce 2019 následoval hluboký propad, z kterého se však společnost vždy rychle dostala, neboť v roce 2020 dosahovaly hodnoty téměř všech rentabilit nejvyšších čísel. Dlouhodobý průběh hodnot odvětví měl taktéž téměř totožný průběh. Ve srovnání společnosti a odvětví na tom bylo ve většině případech mnohem lépe odvětví, neboť dosahovalo vyšších hodnot než společnost. Oslavanu, a.s. se podařilo hodnoty odvětví překonat pouze jednou, a to u rentability vlastního kapitálu v roce 2010.

Druhými zkoumanými byly **ukazatele aktivity**, kde byla porovnávána společnost s odvětvím pouze v případě ukazatele rychlosti obrátu celkových aktiv a doby obrátu zásob. U obou zkoumaných se dlouhodobý průběh hodnot společnosti i odvětví poměrně podobal. Zde na rozdíl od ukazatelů rentability byly hodnoty společnosti Oslavan, a.s. v podstatě téměř vždy vyšší než hodnoty odvětví. Výjimkou byl pouze rok 2019 u rychlosti obrátu celkových aktiv. Tyto závěry je možné pozorovat zejména na základě grafů 4 a 5.

Následovaly **ukazatele zadluženosti**, ve kterých byla zkoumána a porovnána s odvětvím celková zadluženost a míra zadluženosti společnosti. Stejně jako v případě ukazatelů aktivity i zde hodnoty společnosti dosahují vyšších čísel než hodnoty odvětví, a to tentokrát opravdu podstatně. V tomto případě to však pro společnost není vůbec pozitivním zjištěním, neboť oproti odvětví trpí opravdu vysokou zadlužeností. Naopak pozitivní zprávou pro podnik je, že dlouhodobý průběh hodnot obou sledovaných ukazatelů je klesající, a proto má velmi dobře nakročeno k tomu, aby se přiblížil k odvětvovým hodnotám. U ukazatele míry zadluženosti se to podniku respektive již jednou podařilo, a to konkrétně v roce 2019, neboť zde dokonce vyšší hodnoty míry zadluženosti dosáhlo odvětví. Dlouhodobý trend hodnot ukazatelů celkové zadluženosti a míry zadluženosti jak analyzované společnosti, tak příslušného odvětví je možné pozorovat pomocí grafů 7 a 8.

Poslední sledované byly **ukazatele likvidity**, konkrétně okamžitá, pohotová a běžná. U všech tří likvidit se společnost Oslavan, a.s. svými hodnotami pohybovala velmi nízko pod hodnotami odvětví a také velmi nízko pod hodnotami doporučovanými. Hodnoty odvětví se téměř u všech likvidit dostaly vždy do hranice doporučovaných hodnot, výjimkou byl pouze ukazatel okamžité likvidity, kdy se ani odvětví v roce 2008 a 2010 nepodařilo svými hodnotami vyšplhat na minimální doporučovanou hranici. Společnost Oslavan, a.s. se svými hodnotami od odvětví nejméně vzdalovala v případě prvního ukazatele, a tedy okamžité likvidity a nejvíce pak v případě ukazatelů pohotové a běžné likvidity. Tyto rozdíly jsou patrné z grafů 9, 10 a 11.

5.4 Analýza soustav ukazatelů

Tato podkapitola zahrnuje modely, které mají za úkol určit, zda analyzované společnosti hrozí bankrot, či nikoli a zda je bonitní. Kapitola obsahuje nejprve Kralicekův Quicktest, následuje index IN05 a jako poslední je Taflerův model.

5.4.1 Kralicekův Quicktest

Pro komplexní zhodnocení podniku byl zvolen Kralicekův Quicktest, jehož hodnoty jsou uvedeny v tabulce 18. Následné přidělení bodů na základě jednotlivých hodnot, a také výsledné hodnoty testu jsou uvedeny v tabulce 19. Hodnot bylo dosaženo pomocí vzorce 13.

Tabulka 18: Hodnoty Kralicekova Quicktestu

Ukazatel	2008	2009	2010	2019	2020
R1	0,1013	0,1305	0,1859	0,2876	0,4669
R2	14,1479	10,4268	6,7621	-30,9726	5,1765
R3	0,0150	0,0322	0,0499	-0,0476	0,0709
R4	0,0149	0,0243	0,0344	-0,0087	0,0532

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 19: Přidělení bodů a výsledná hodnota Kralicekova Quicktestu

Ukazatel	2008	2009	2010	2019	2020
R1	2	2	2	3	4
R2	1	2	2	4	2
R3	1	1	1	0	1
R4	1	1	1	0	2
Výsledná hodnota	1,25	1,5	1,5	1,75	2,25

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledné hodnoty podniku se za všechny analyzované roky pohybovaly v rozmezí 1,25 – 2,25, což je možné vyčíst z tabulky 19. Jak již bylo řečeno v teoretické části práce, konkrétně v subkapitole 2.2.4, výsledná hodnota testu 3 a více představuje velmi dobrý podnik a hodnota 1 a méně značí naopak špatný podnik. Oslavan, a.s. se ani v jednom zkoumaném období nedostal pod hodnotu 1, ale bohužel ani na, či dokonce nad hodnotu 3. Společnost se tedy po celou dobu svými hodnotami pohybuje v šedé zóně, která představuje neurčitý výsledek. Pro podnik je pozitivní, že ani v roce 2009, kdy se plně projevila globální finanční krize, se výsledná hodnota nedostala pod hodnotu 1. V roce 2020, kdy se projevila pandemická krize, dosahuje výsledná hodnota Kralicekova Quicktestu dokonce nejvyšší hodnoty, a to 2,25.

5.4.2 Index IN05

Jako bankrotní model byl na společnost Oslavan, a.s. aplikován index IN05. Tento model byl založen manžely Neumaierovými na základě zkoumání českých firem, tudíž má dobrou vypovídací hodnotu. Výsledků bylo dosaženo pomocí vzorce 14 a jsou uvedeny v tabulce 20.

Tabulka 20: Index IN05

Ukazatel	2008	2009	2010	2019	2020	Váhy
A	1,1235	1,1587	1,2392	1,4109	1,8938	0,13
B	0,6775	1,0971	2,3248	-7,6478	11,1143	0,04
C	0,0150	0,0322	0,0500	-0,0476	0,0710	3,97
D	3,3172	2,8873	3,0281	2,4281	1,8725	0,21
E	0,9835	0,6778	0,6393	0,9382	1,1707	0,09
IN05	1,0178	0,9895	1,1459	0,2829	1,4712	

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky 20 je patrné, že společnost Oslavan, a.s. se ani jednou za všech 5 analyzovaných let nedostala nad hodnotu 1,6, tudíž nelze o společnosti říci, že by pro ni byla předvídána uspokojivá finanční situace. Společnost se za sledované období objevila téměř vždy v zóně nevyhraněných výsledků, a to v roce 2008, 2009, 2010 a 2020. Tato zóna pro společnost znamená, že sice netvoří hodnotu, ale nedochází ani k finančním problémům. V roce 2009, kdy se v podniku projevila globální finanční krize v plné síle, se výsledná hodnota indexu IN05 výrazně blížila k hodnotě značící ohrožení firmy vážnými finančními problémy (hodnota 0,9). Firma se s tímto ohrožením však zřejmě vypořádala, neboť v roce 2010 výsledná hodnota indexu vzrostla. Pro porovnání s další globální krizí, a to pandemickou krizí roku 2020, byla v tomto roce výsledná hodnota indexu značně vzdálena od hodnoty ohrožující firmu. Je tedy zřejmé, že každá z těchto dvou krizí se v podniku projevila opravdu odlišně. Výrazný rozdíl mezi lety 2009 a 2020 se projevil hlavně v ukazateli B, což je podíl EBITu a nákladových úroků. EBIT v roce 2009 dosáhl hodnoty 458 tisíc Kč a nákladové úroky byly ve výši 676 tisíc Kč, kdežto v roce 2020 byl EBIT ve výši 2 723 tisíc Kč a nákladové úroky činily 245 tisíc Kč. Je tedy zřejmé, že tento rozdíl se ve výsledku musel projevit.

Za velké povšimnutí ovšem stojí rok 2019, neboť právě v tomto období se podnik dostal do hodnot, které značí ohrožení vážnými finančními problémy. Je zajímavé, že nejhorší výsledné hodnoty indexu podnik dosáhl právě v tomto roce, kdy nebyl ohrožován negativními externími vlivy jako v roce 2009, či 2020. Je však zřejmé, že tohoto výsledku bylo dosaženo díky ukazateli B a C, poněvadž pouze právě v roce 2019 dosahovaly tyto ukazatele záporných hodnot. Konkrétní zásluhu na tom má výše EBITu, který je obsažen ve jmenovateli obou ukazatelů. EBIT v roce 2019 dosahoval hodnoty -2 562 tis. Kč. Důvodem nízkého zisku je zřejmě fakt, že společnost Oslavan, a.s. založila v roce 2018 na Slovensku novou firmu Oslavan, s.r.o., ve které měla společnost Oslavan, a.s. zprvu pouze náklady, neboť trvalo déle, než firma začala prosperovat. V roce 2018 společnost také zahájila rozsáhlé opravy areálu, což znamenalo vysoké náklady, a i to se pravděpodobně promítlo až do roku 2019.

5.4.3 Taflerův model

Pro zjištění, zda podniku hrozí bankrot, či nikoli, byl použit Taflerův model. Výsledné hodnoty tohoto modelu jsou zobrazeny v tabulce 21, přičemž k získání těchto hodnot byl použit vzorec č. 15.

Tabulka 21: Taflerův model

Ukazatel	2008	2009	2010	2019	2020	Váhy
R1	-0,0061	0,0075	0,0567	-0,0785	0,1454	0,53
R2	0,6424	0,4956	0,5477	0,9077	0,9851	0,13
R3	0,5814	0,6310	0,6913	0,6857	0,4443	0,18
R4	3,3172	2,8873	3,0281	2,4281	1,8725	0,16
Hodnota T	0,7157	0,6440	0,7102	0,5883	0,5847	

Zdroj: vlastní zpracování

V teoretické části této práce, a to konkrétně v subkapitole 2.2.4, bylo uvedeno, že doporučené výsledné hodnoty Taflerova modelu by se měly pohybovat nad hodnotou 0,3, neboť v případě hodnot nižších než 0,2 se podnik nachází v kritické situaci a s vysokou pravděpodobností může očekávat bankrot. Z tabulky 21 je však zřejmé, že společnost Oslavan, a.s. se ve všech zkoumaných letech pohybuje vysoko nad touto kritickou hranicí, avšak stojí za povšimnutí, že výsledná hodnota Taflerova modelu s postupem let zvolna klesá. O společnosti je možné tvrdit, že je považována za prosperující s nízkou pravděpodobností bankrotu.

6 Shrnutí

Práce měla za úkol zejména porovnání globální ekonomické krize, která začala v roce 2008 a krize způsobené pandemií koronaviru v roce 2020 ve vazbě na sledovaný podnik a příslušné odvětví. V subkapitole 4.1.1 bylo zjištěno, že obě tyto krize měly odlišné projevy i následné dopady na podnik. Velká hospodářská krize, která vyvrcholila roku 2008 se ve společnosti Oslavan, a.s. v plné síle projevila až roku 2009, kdy najednou zákazníci společnosti ze dne na den přestali objednávat zboží. Krize roku 2020 způsobená pandemií koronaviru se projevila vždy postupně v covidových vlnách, bez jakéhokoli zpoždění. Tato krize se v jednotlivých vlnách v podniku projevila vždy formou částečného či úplného uzavření nabízených služeb podniku, a to konkrétně provozu restaurace, wellness služeb a ubytovacích služeb. Co se týče dopadů zmiňovaných krizí na podnik, globální ekonomická krize vedla v podniku k výraznému poklesu tržeb z obchodní činnosti, což je zřejmé z provedené vertikální analýzy VZZ. Společnost byla v tomto případě nucena propustit velké množství svých zaměstnanců, a to zejména z obchodního a administrativního oddělení. Tento krok vedl ke snižování mzdových nákladů, které se projevilo v horizontální analýze, a to konkrétně poklesem položky osobní náklady. Existence společnosti Oslavan, a.s. však nebyla přímo ohrožena, poněvadž v době globální ekonomické krize fungoval v podstatě v normálu provoz restaurace a také služby pro zákazníky, jako například stříhání vinohradu a mulčování. Naopak při propuknutí koronavirové krize byly následky pro podnik velmi odlišné. V této době nebyl téměř vůbec zasažen hlavní předmět podnikání společnosti, tedy prodej a servis speciální zemědělské techniky určené pro vinohradnictví a sadařství, výjimkou byly pouze předváděcí akce, při kterých byl omezen počet účastníků. Avšak co se týče dalších nabízených služeb, tam už se dopady výrazně projeví, neboť byly velmi omezené. Provoz restaurace přežíval pouze z rozvozu jídel na objednávku a provoz hotelu z příjmů které plynuly od ubytovaných pracovníků firem, pro které nebyl uzavřen. Oproti ekonomické krizi nebyla společnost téměř vůbec nucena propouštět své zaměstnance, navíc pravidelně v jednotlivých vlnách dostávala příspěvky od státu, aby se minimalizovaly celkové ztráty z dopadů krize.

Pro analýzu chování odvětví v období globálních krizí i za stavu „normální“ ekonomické situace, byly zvoleny ukazatele hrubé přidané hodnoty, tvorby hrubého fixního kapitálu a náhrad zaměstnancům, pro něž byla data čerpána z národních účtů.

Všechny uvedené ukazatele za analyzované období téměř kopírovaly vývoj ekonomické situace, neboť pokles se u všech projevil právě v roce 2009, kdy naplno propukla globální ekonomická krize a hned další pokles následovat v roce 2020, v době krize způsobené pandemií koronaviru. Výjimkou byl ukazatel hrubé přidané hodnoty, kde nastal první pokles již při samotném začátku globální ekonomické krize, a tedy v roce 2008. Za zmínění stojí také ukazatel náhrad zaměstnancům, a to konkrétně rok 2019, kdy oproti ostatním ukazatelům nastal pokles i přes to, že v té době nepůsobily žádné velké negativní externí vlivy.

Dále byla v práci provedena finanční analýza společnosti za roky 2008, 2009, 2010, 2019 a 2020. Na společnost Oslavan, a.s. byly použity následující metody finanční analýzy:

- horizontální analýza účetních výkazů,
- vertikální analýza účetních výkazů,
- analýza poměrových ukazatelů (ukazatele rentability, aktivity, zadluženosti a likvidity),
- analýza soustav ukazatelů (Kralicekův Quicktest, Index IN05, Taflerův model).

Horizontální analýza účetních výkazů v první řadě odhalila výrazný pokles oběžných aktiv v roce 2020, a to konkrétně krátkodobého finančního majetku, což bylo s největší pravděpodobností následkem krize způsobené pandemií koronaviru. Pozitivní byl klesající trend položky cizích zdrojů, což je pro společnost dobré už jen například z pohledu následujícího vývoje ukazatele zadluženosti. Položka VH zaznamenala nejvyšší nárůst v roce 2010, což bylo zřejmě zapříčiněno navrácením hospodaření společnosti po krizi do „normálního“ stavu. Náklady i výnosy společnosti nejvíce klesaly v době krize způsobené pandemií koronaviru, tedy v roce 2020. Náklady v tomto roce klesly o 40 % a výnosy o 45 %, přičemž na snížení nákladů měla zřejmě vliv finanční pomoc od státu, a to zejména pomoc z hlediska mzdových nákladů a pokles výnosů byl způsoben častým uzavíráním restaurace a wellness a ubytovacích služeb.

Pomocí **vertikální analýzy aktiv** byl zjištěn podíl jednotlivých položek výkazů na položkách celkových. Aktiva společnosti byla po celou analyzovanou dobu tvořena téměř z poloviny dlouhodobého majetku a z druhé poloviny z majetku oběžného. Dlouhodobým nehmotným majetkem společnost disponovala až v roce 2020. Pasiva byla téměř po celou analyzovanou dobu tvořena z velké části cizími zdroji, jejichž podíl na se

pohyboval okolo 90 %. V roce 2020 však podíl cizích zdrojů velmi klesl a to na 52,82 %, což je pro podnik velmi pozitivním faktorem. Co se týče VZZ, na celkových výnosech se nejvíce podílela položka tržby za prodej zboží a na celkových nákladech položka náklady vynaložené na prodané zboží.

Hodnoty **poměrových ukazatelů** společnosti Oslavan, a.s. byly nadále porovnávány s odvětvovými hodnotami. Vzhledem k faktu doposud nedostupných dat o odvětví za rok 2020 bylo toto porovnání provedeno pouze za roky 2008, 2009, 2010 a 2019. V případě téměř všech sledovaných ukazatelů, konkrétně ukazatelů rentability, aktivity, zadluženosti a likvidity na tom byla společnost Oslavan, a.s. mnohem hůř než příslušné odvětví. Odvětvové hodnoty se podniku podařilo překonat v případě rentability vlastního kapitálu pouze v roce 2010, kdy podnik dosahoval rentability 20,7 %, zatímco odvětví pouze 10,1 %. Co se týče ukazatelů aktivity, dosahovala společnost Oslavan, a.s. téměř po celé analyzované období vyšších hodnot než odvětví. Ukazatele zadluženosti ve společnosti Oslavan, a.s. odhalily největší problém a to ten, že je z velké části financována z cizích zdrojů. Hodnoty zde byly opět mnohem vyšší než hodnoty odvětví. Pozitivní pro podnik však je, že dlouhodobý trend ukazatelů zadluženosti měl vždy klesající charakter. Posledními sledovanými byly ukazatele likvidity, kde se hodnoty analyzované společnosti opět velmi vzdalovaly nejen od hodnot odvětví, ale také od hodnot doporučených, do jejichž rozmezí se společnost nedokázala dostat ani jednou za všechny analyzované roky. Jak je zřejmé ze všech výsledků poměrových ukazatelů, sledované odvětví se s krizemi vypořádalo mnohem lépe než společnost Oslavan, a.s.

Pomocí **analýzy soustav ukazatelů** bylo zjištěno, že společnosti Oslavan, a.s. nehrozily za všechny analyzované roky žádné závažné finanční problémy. V případě Kralicekova Quicktestu, indexu IN05 i Taflerova modelu se společnost svými hodnotami téměř vždy pohybovala v zóně nevyhraněných výsledků. Výjimkou byl rok 2019 u indexu IN05, kdy se sice podnik nepotýkal s žádnou z uvedených krizí, ale i přesto se hodnotou tohoto ukazatele dostal do zóny značící vážné finanční problémy. Tato hodnota byla způsobena záporným EBITem, na kterém se pravděpodobně podílely fakta z roku 2018, které se takto zřejmě promítly až do roku 2019. V roce 2018 totiž společnost Oslavan, a.s. založila novou firmu, ve které měla zprvu pouze vysoké náklady, neboť trvalo déle, než nová firma začala prosperovat. Vinu na tom mohou mít také vynaložené vysoké náklady na rozsáhlé opravy areálu. Co se týče Taflerova modelu, podnik se svými hodnotami za celou dobu pohyboval vysoko nad hodnotami značící bankrot.

Za povšimnutí však stojí postupný klesající trend výsledných hodnot Taflerova modelu, které by se mohly případně za pár let dostat až na hodnoty kritické.

Společnost se v současné době potýká s problematikou rozdělení firmy, a to na Oslavan, a.s. a Oslavan AGRO s.r.o. Nový ředitel společnosti Oslavan AGRO s.r.o. bude postupně odkupovat část firmy od společnosti Oslavan, a.s., a Oslavan AGRO s.r.o. se poté bude věnovat prodeji strojů a materiálu do vinohradu. Společnosti Oslavan, a.s. zůstane provoz e-shopu, hotelu a restaurace. Obě firmy jsou zatím nadále finančně provázané, nicméně část zaměstnanců už je rozdělena a také začalo rozdělování zboží na skladě. Oslavan AGRO s.r.o. si bude od společnosti Oslavan, a.s. pronajímat kanceláře a sklady. Podle dostupných informací se celý tento proces děje z toho důvodu, že ředitel Oslavanu, a.s. už nadále celou firmu nepotřebuje a stačí mu tržby z provozu e-shopu, hotelu, restaurace a nově z pronájmu od společnosti Oslavan AGRO s.r.o. Již v této době začal Oslavan AGRO s.r.o. nabírat nové zaměstnance do obchodního oddělení, což pro podnik znamená zvýšení nákladů. Jak uvedla nejmenována zaměstnankyně původně společnosti Oslavan, a.s., nyní již společnosti Oslavan AGRO s.r.o.: „Proč to všechno děláme vlastně nevíme a hrozí to, že možná skončíme všichni.“

Na základě provedených výpočtů a zjištění se domnívám, že by se společnost Oslavan, a.s. měla do budoucna zaměřit na zvyšování svých oběžných aktiv, a to z důvodu faktu rozdělení firmy a tím pádem větší potřeby zásob. Dále by se měla zaměřit také na výrazné zvýšení vlastního kapitálu s čímž jde ruku v ruce snížení kapitálu cizího. Společnost trpí opravdu vysokou zadlužeností, což by měla napravit právě zvýšením vlastního kapitálu oproti cizímu. Tento krok se podniku již oproti předešlým rokům podařil právě v roce 2020, ale i tak byla zadluženost stále vysoká, proto by v tom společnost měla pokračovat, neboť vysoká zadluženost je negativním faktorem pro externí uživatele finanční analýzy. Co se týče nevyhovujících hodnot analyzovaných likvidit, společnost by se do budoucna měla zamyslet nad výší svých závazků, neboť pak by se v ohledu tohoto ukazatele mohla dostat alespoň do hodnot doporučených. V neposlední řadě by se společnost Oslavan, a.s. měla neustále snažit zvyšovat své zisky, a proto se pokusit přilákat co nejvíce zákazníků, a to jak stálých, tak i potenciálních. Zvýšením zisku by se společnosti Oslavan, a.s. podařilo v neposlední řadě také dosahovat lepších hodnot všech uváděných rentabilit.

7 Závěr

Cílem práce je zhodnotit vliv externích vlivů na výkonnost vybraného podniku se zohledněním odvětvových specifik a se zaměřením na období poklesu ekonomiky. Za účelem splnění tohoto cíle byl v první řadě zpracován literární přehled, který napomáhá čtenáři s pochopením problematiky celé diplomové práce, následuje metodika a po ní samotná praktická část. Ta se skládá nejprve z charakteristiky zvolené společnosti a příslušného odvětví a následuje finanční analýza za roky 2008, 2009, 2010, 2019 a 2020.

Zvoleným podnikem pro tuto práci byla společnost Oslavan, a.s., jejíž hlavní předmět podnikání je prodej a servis speciální zemědělské techniky určené pro vinohradnictví a sadařství. Díky tomu spadá do odvětví CZ-NACE řádek G a konkrétně oddíl 46 – Velkoobchod, kromě motorových vozidel.

Praktická část práce obsahovala v první řadě charakteristiku vybrané společnosti, popis projevů a následků krizí ve společnosti, charakteristiku odvětví, finanční analýzu společnosti, přičemž výsledky některých ukazatelů byly dále porovnány s hodnotami příslušného odvětví. Následovalo shrnutí projevů a dopadů globální ekonomické krize a krize způsobené pandemií koronaviru, zhodnocení jednotlivých výsledků a na závěr také některá doporučení pro podnik.

Díky zpracování finanční analýzy byly odhaleny hlavní nedostatky v hospodaření společnosti, mezi které patří zejména velmi nízká rentabilita, vysoká zadluženost a nevyhovující hodnoty všech uváděných likvidit. Co se týče analýzy soustav ukazatelů, o společnosti Oslavan, a.s. nelze jednoznačně říci, zda je finančně zdravým podnikem, či nikoli, neboť výsledky této analýzy se ve většině případů pohybovaly v zónách nevyhraněných výsledků.

Společnost by se do budoucna měla zaměřit zejména na zvýšení vlastního kapitálu oproti cizímu, dále na zvýšení oběžných aktiv a také tržeb. Také by se měla zamyslet, zda je po zkušenostech z minulých let lépe připravena na riziko potenciálních krizí. Výhodou společnosti je obor, ve kterém se svým hlavním předmětem podnikání pohybuje, neboť vinice a sady je třeba obstarávat neustále, ať už je situace jakákoliv.

I. Sumarry and Keywords

The aim of this work is to assess the impact of external influences on the performance of the selected company, considering the specifics of the industry and focusing on the period of economic downturn. In order to meet this goal, there was a literary review created. It helps the reader to understand the issues of the entire thesis and it is followed by the methodology and the practical part itself. It consists of the characteristics of the selected company and the relevant industry, followed by a financial analysis for the years 2008, 2009, 2010, 2019 and 2020.

The company chosen for this work was Oslavan, a.s., whose main business is the sale and service of special agricultural machinery for viticulture and arboriculture. Therefore it belongs to industry CZ-NACE 46 - Wholesale trade, except of motor vehicles.

The practical part of the work contained especially the characteristics of the selected company, a description of the manifestations and consequences of crises in society, the characteristics of the industry, financial analysis of the company, while the results of some indicators were further compared with the values of the relevant industry. This was followed by a summary of the manifestations and effects of the global economic crisis and the crisis caused by the coronavirus pandemic, an evaluation of individual results and, in conclusion, there are some recommendations for the company.

Thanks to the processing of the financial analysis, the main shortcomings in the company's management were revealed. It includes, in particular, very low profitability, high indebtedness and insufficient values of all mentioned liquidities. Concerning the analysis of the systems of indicators, it is not clear, whether the company Oslavan, a.s. is a financially sound company or not, as the results of this analysis were in most cases in the zones of ambivalent results.

In the future, the company should focus mainly on increasing equity compared to foreign capital, as well as on current assets and sales. The company should also consider whether it is better prepared for the risk of potential crises according to the experience of previous years. The advantage of the company is the field in which it operates with the main object of business, because vineyards and orchards must be cultivated constantly, whatever the current situation is.

Key words: financial analysis, global crisis, business performance, enterprise, economic development

II. Seznam použité literatury

- [1] Alexy, J., & Sivák, R. (2005). *Podniková ekonomika* (3. vyd). Bratislava: IRIS.
- [2] Barrell R., Davis P. *The Evolution of the Financial Crisis of 2007—8*. [online]. (2020). Přístup dne 4. 3. 2022, z: <https://doi.org/10.1177/0027950108099838>
- [3] BELÁS, J a kol. (2009). *Podniková ekonomika*, Ťilina, Georg Ťilina
- [4] Borio C., *The Covid-19 economic crisis: dangerously unique*. [online]. (2020). Přístup dne 5. 3. 2022, z: <https://doi.org/10.1057/s11369-020-00184-2>
- [5] Budoucnost profesí; *Velkoobchod a prodej a opravy motorových vozidel* [online]. (2016). Přístup dne 26. 12. 2021 z: <http://www.budoucnostprofesi.cz/cs/vyvoj-v-odvetvich/26distribuce-minulost.html>
- [6] Czesaný, S., & Johnson, Z. (2012). *Ekonomický cyklus, hospodářská politika a bohatství zemí*. V Praze: Oeconomica.
- [7] CZ-NACE, 46 – *Velkoobchod, kromě motorových vozidel*. [online]. (2018). Přístup dne 12. 3. 2022, z: <http://www.nace.cz/46-velkoobchod-motorovych-vozidel>
- [8] ČSÚ, *HDP Důchodová metoda*. [online]. (2022). Přístup dne 5. 3. 2022, z: https://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.makroek_duchodm
- [9] ČSÚ, *HDP Výdajová metoda*. [online]. (2022). Přístup dne 5. 3. 2022, z: https://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.makroek_vydaj
- [10] ČSÚ, *HDP Výrobní metoda*. [online]. (2022). Přístup dne 5. 3. 2022, z: https://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.makroek_prod
- [11] ČSÚ, *Metodické vysvětlivky*. [online]. (2014). Přístup dne 8. 3. 2022, z: https://www.czso.cz/csu/czso/1304-05-v_roce_2004-metodicke_vysvetlivky
- [12] ČSÚ, *Obchod, pohostinství, ubytování - časové řady - Vybrané finanční ukazatele - roční - Klasifikace NACE Rev. 2 (CZ-NACE)*. [online]. (2021). Přístup dne 12. 3. 2022 z: https://www.czso.cz/csu/czso/1-malavfucr_b
- [13] Dluhošová, D. (2010). *Finanční řízení a rozhodování podniku: analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita* (3., rozš. vyd). Praha: Ekopress.

- [14] Edey M., *The Global Financial Crisis and Its Effects*. [online]. (2009). Přístup dne 5. 3. 2022, z: <https://doi.org/10.1111/j.1759-3441.2009.00032.x>
- [15] Grünwald, R., & Holečková, J. (2009). *Finanční analýza a plánování podniku*. Praha: Ekopress.
- [16] Helísek, M. (2000). *Makroekonomie: základní kurs*. Slaný: Melandrium.
- [17] Holečková, J. (2008). *Finanční analýza firmy*. Praha: ASPI.
- [18] Holman, R. (2002). *Ekonomie* (3. aktualiz. vyd). Praha: C.H. Beck.
- [19] Hyršlová, J., & Klečka, J. (2008). *Ekonomika podniku*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu.
- [20] Infoabsolvent; *Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel* [online]. (2021). Přístup dne 26. 12. 2021 z: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/8-8-75>
- [21] Jurečka, V. (2010). *Makroekonomie*. Praha: Grada.
- [22] Kislingerová, E. (2007). *Manažerské finance* (2., přeprac. a rozš. vyd). Praha: C.H. Beck.
- [23] Kislingerová, E. (2010). *Podnik v časech krize: jak se dostat do potíží a jak se dostat z potíží – zkušenosti ze světové recese let 2007 až 2009*. Praha: Grada.
- [24] Knápková, A., Pavelková, D., Remeš, D., & Šteker, K. (2017). *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady* (3., kompletně aktualizované vydání). Praha: Grada Publishing.
- [25] Kruljac Ž., Knežević D. *Prevenција ili evidencija: prepoznati rane simptome krize ili evidentirati gubitke u poslovanju?* [online]. (2020). Přístup dne 4. 3. 2022, z: <https://doi.org/10.38190/ope.10.2.9>
- [26] Krutina, V., & Novotná, M. (2009). *Ekonomika podniku: (cvičení)* (2., aktualiz. a rozš. vyd). České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta.
- [27] Kubíčková, D., & Jindřichovská, I. (2015). *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*. V Praze: C.H. Beck.
- [28] Liška, V. (2004). *Makroekonomie* (2. vyd). [Praha]: Professional Publishing.

- [29] Marjanović D., Đukić M. *EKONOMSKE MERE ZA UBLAŽAVANJE POSLEDICA COVID-19*. [online]. (2020). Přístup dne 4. 3. 2022, z: <http://ebooks.iien.bg.ac.rs/1490/1/5.%20marjanovic%2C%20djukic.pdf>
- [30] Mlčoch, J. (1994). *Malá ekonomická encyklopedie*. Praha: Linde.
- [31] MPO. *Finanční analýza podnikové sféry za rok 2008*. [online]. Přístup dne 5. 2. 2022, z: <https://www.mpo.cz/dokument66391.html>
- [32] MPO. *Finanční analýza podnikové sféry za rok 2010*. [online]. Přístup dne 5. 2. 2022, z: <https://www.mpo.cz/dokument89407.html>
- [33] MPO. *Finanční analýza podnikové sféry za rok 2019*. [online]. Přístup dne 5. 2. 2022, z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/financni-analyza-podnikove-sfery-za-rok-2019-255382/>
- [34] Musílek P., *Příčiny globální finanční krize a selhání regulace*. [online]. (2008). Přístup dne 5. 3. 2022, z: <https://doi.org/10.18267/j.cfuc.285>
- [35] Novotný, J. (2007). *Nauka o podniku: výstavba podniku*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
- [36] Oslavan, a.s., *O nás*. [online]. (2019). Přístup dne 26. 12. 2021 z: <https://www.oslavan.cz/o-nas>
- [37] Růčková, P., & Roubíčková, M. (2012). *Finanční management*. Praha: Grada.
- [38] Růčková, P. (2019). *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi* (6. aktualizované vydání). Praha: Grada Publishing.
- [39] Sedláček, J. (2011). *Finanční analýza podniku* (2., aktualiz. vyd). Brno: Computer Press.
- [40] Slaviša Tasić. *PANDEMIJA I DRUGE KRIZE: SLIČNOSTI, RAZLIKE I LEKCIJE*. [online]. (2020). Přístup dne 4. 3. 2022, z: <http://ebooks.iien.bg.ac.rs/1489/1/4.%20slavisa%20tasic.pdf>
- [41] Statistika&My, *Investiční aktivita stoupá*. [online]. (2015). Přístup dne 8.3. 2022, z: <https://www.statistikaamy.cz/2015/12/03/investicni-aktivita-stoupa/>
- [42] Synek, M. (2003). *Manažerská ekonomika* (3. přeprac. a aktualiz. vyd). Praha: Grada.

- [43] Synek, M. (2006). *Podniková ekonomika* (4., přeprac. a dopl. vyd). V Praze: C.H. Beck.
- [44] Štohl, P. (2015). *Učebnice účetnictví 2015: pro střední školy a pro veřejnost* (Šestnácté, upravené vydání). Znojmo: Pavel Štohl.
- [45] Veber, J., & Srpová, J. (2012). *Podnikání malé a střední firmy* (3., aktualiz. a dopl. vyd). Praha: Grada.

III. Použité zkratky

BÚ	-	běžný účet
CP	-	cenné papíry
ČSÚ	-	Český statistický úřad
ČR	-	Česká republika
DHM	-	dlouhodobý hmotný majetek
DM	-	dlouhodobý majetek
DNM	-	dlouhodobý nehmotný majetek
EAT	-	čistý zisk (zisk po zdanění)
EBIT	-	zisk před úroky a zdaněním
HV	-	hospodářský výsledek
MMF	-	Mezinárodní měnový fond
MPO	-	Ministerstvo průmyslu a obchodu
OA	-	oběžná aktiva
OP	-	opravné položky
ROA	-	rentabilita celkového vloženého kapitálu
ROE	-	rentabilita vlastního kapitálu
ROS	-	rentabilita tržeb
VH	-	výsledek hospodaření
VK	-	vlastní kapitál
VZZ	-	výkaz zisku a ztráty

IV. Seznam grafů, příloh a tabulek

Seznam grafů

Graf 1: ROA (%).....	44
Graf 2: ROE (%).....	45
Graf 3: ROS (%).....	46
Graf 4: Rychlost obratu celkových aktiv (počet obrátů/rok)	47
Graf 5: Doba obratu zásob (dny)	47
Graf 6: Doba obratu závazků a pohledávek (ve dnech).....	48
Graf 7: Celková zadluženost (%).....	49
Graf 8: Míra zadluženosti	50
Graf 9: Okamžitá likvidita	51
Graf 10: Pohotová likvidita.....	52
Graf 11: Běžná likvidita.....	53

Seznam příloh

Příloha 1: Podrobné hodnocení Kralicekova Quicktestu	71
Příloha 2: Hrubá přidaná hodnota (mil. Kč)	72
Příloha 3: Tvorba hrubého fixního kapitálu (mil. Kč)	72
Příloha 4: Náhrady zaměstnancům (mil. Kč).....	72
Příloha 5: Rozvaha Oslavan, a.s. (tis. Kč)	73
Příloha 6: Výkaz zisků a ztráty Oslavan, a.s. (tis. Kč)	76
Příloha 7: Rozvaha odvětví (tis. Kč).....	78
Příloha 8: Výkaz zisků a ztráty odvětví (tis. Kč)	79

Seznam tabulek

Tabulka 1: Zjednodušená struktura rozvahy	7
Tabulka 2: Výčet použitých poměrových ukazatelů.....	27
Tabulka 3: Použité údaje z výkazů	27
Tabulka 4: Ukazatele vypočtené pomocí údajů z VZZ	28
Tabulka 5: Hrubá přidaná hodnota (mil. Kč).....	33
Tabulka 6: Tvorba hrubého fixního kapitálu (mil. Kč)	34

Tabulka 7: Náhrady zaměstnancům (mil. Kč)	35
Tabulka 8: Horizontální analýza aktiv	36
Tabulka 9: Horizontální analýza pasiv	37
Tabulka 10: Horizontální analýza VZZ	38
Tabulka 11: Vertikální analýza aktiv	40
Tabulka 12: Vertikální analýza pasiv	41
Tabulka 13: Vertikální analýza VZZ	42
Tabulka 14: Vývoj ukazatelů rentability	43
Tabulka 15: Vývoj ukazatelů aktivity	46
Tabulka 16: Vývoj ukazatelů zadluženosti	48
Tabulka 17: Vývoj ukazatelů likvidity	51
Tabulka 18: Hodnoty Kralicekova Quicktestu	55
Tabulka 19: Přidělení bodů a výsledná hodnota Kralicekova Quicktestu	55
Tabulka 20: Index IN05	55
Tabulka 21: Taflerův model	57

V. Přílohy

Příloha 1: Podrobné hodnocení Kralicekova Quicktestu

Ukazatel	Konstrukce ukazatele	Vyhodnocení	Počet bodů
R1	$\frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{aktiva}}$	0,3 a více 0,2–0,3 0,1–0,2 0,0–0,1 0,0 a méně	4 3 2 1 0
R2	$\frac{\text{dluhy} - \text{krátkodobý finanční majetek}}{\text{nezdaněný Cash Flow}}$	3 a méně 3–5 5-12 12-30 30 a více	4 3 2 1 0
R3	$\frac{\text{zisk před úroky a zdaněním}}{\text{aktiva}}$	0,15 a více 0,12-0,15 0,08-0,12 0,00-0,08 0,00 a méně	4 3 2 1 0
R4	$\frac{\text{nezdaněný Cash Flow}}{\text{provozní výnosy}}$	0,1 a více 0,08-0,1 0,05-0,08 0,00-0,05 0,00 a méně	4 3 2 1 0

Zdroj: vlastní zpracování dle Grünwald & Holečková, 2009, str. 192

Příloha 2: Hrubá přidaná hodnota (mil. Kč)

Hrubá přidaná hodnota (ceny předchozího roku) mil. Kč							
	2007	2008	2009	2010	2018	2019	2020
CELKEM	3 378 871	3 620 229	3 474 313	3 685 490	4 748 084	5 021 580	4 938 992
G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	403 553	387 426	375 782	392 449	537 989	562 289	529 576
46 – Velkoobchod, kromě motorových vozidel	215 049	200 803	174 180	194 082	275 456	280 186	265 208

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2022

Příloha 3: Tvorba hrubého fixního kapitálu (mil. Kč)

Tvorba hrubého fixního kapitálu (ceny předchozího roku) mil. Kč							
	2007	2008	2009	2010	2018	2019	2020
CELKEM	1 137 729	1 177 423	1 075 711	1 095 791	1 401 106	1 507 624	1 450 287
G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	77 197	80 661	66 333	70 430	93 099	93 218	81 300
46 – Velkoobchod, kromě motorových vozidel	34 485	35 099	29 413	34 647	40 670	38 860	35 429

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2022

Příloha 4: Náhrady zaměstnancům (mil. Kč)

Náhrady zaměstnancům (běžné ceny) mil. Kč							
	2007	2008	2009	2010	2018	2019	2020
CELKEM	1 550 227	1 661 212	1 610 110	1 639 680	2 399 164	2 585 613	2 622 305
G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	183 473	201 261	188 707	204 291	288 087	310 178	306 639
46 – Velkoobchod, kromě motorových vozidel	95 728	103 821	94 416	105 280	141 585	151 220	146 818

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2022

Příloha 5: Rozvaha Oslavan, a.s. (tis. Kč)

ROZVAHA v tis. Kč							
Označení	Položka	Č. ř.	2008	2009	2010	2019	2020
AKTIVA CELKEM		001	30 528	24 601	21 776	53 827	38 360
A	Pohledávky za ups.základní kapitál	002					
B	Dlouhodobý majetek	003	12 609	13 787	11 998	19 100	18 169
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	004	0	0	0	0	51
B.I.	1. Zřizovací výdaje	005					
	2. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	006					
	3. Software	007					
	4. Ocenitelná práva	008					
	5. Goodwill	009					
	6. Jiný dlouhodobý nehmotný majetek	010					
	7. Nedokončený DNHM	011					
	8. Poskytnuté zálohy na DNHM	012	0	0	0	0	51
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	013	12 461	13 639	11 849	18 656	17 674
B.II.	1. Pozemky	014	716	978	935	1 246	1 045
	2. Stavby	015	9 567	9 733	8 595	14 043	15 317
	3. Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	016	1 639	2 485	1 709	1 466	961
	4. Pěstitelské celky trvalých porostů	017					
	5. Dospělá zvířata a jejich skupiny	018					
	6. Jiný dlouhodobý hmotný majetek	019	284	20	0	0	0
	7. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	020	255	423	610	1 901	351
	8. Poskytnuté zálohy na DHM	021					
	9. Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	022					
B.III.	Dlouhodobý finanční majetek	023	148	148	148	444	444
B.III.	1. Podíly v ovládaných a řízených osobách	024	137	137	137	433	433
	2. Podíly v účetních jednotkách pod pods.vlivem	025	11	11	11	11	11
	3. Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly	026					
	4. Zápůjčky a úvěry - ovládaná nebo ovládající osoba, podst.vliv	027					
	5. Jiný dlouhodobý finanční majetek	028					
	6. Pořizovaný DFM	029					
	7. Poskytnuté zálohy na DFM	030					
C	Oběžná aktiva	031	17 456	10 522	9 624	34 629	19 954
C.I.	Zásoby	032	9 556	7 237	7 081	14 195	9 167
C.I.	1. Materiál	033	204	249	256	130	58
	2. Nedokončená výroba a polotovary	034					
	3. Výrobky	035	244	118	144	526	65
	4. Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	036	0	0	0	254	144
	5. Zboží	037	9 108	6 870	6 681	13 285	8 900
	6. Poskytnuté zálohy na zásoby	038					
C.II.	Dlouhodobé pohledávky	039	0	7	0	0	0
C.II.	1. Pohledávky z obchodních vztahů	040	0	7	0	0	0
	2. Pohledávky - ovládající a řídící osoba	041					

	3.	Pohledávky - pods.vliv	042					
	4.	Pohledávky za společníky	043					
	5.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	044					
	6.	Dohadné účty aktivní	045					
	7.	Jiné pohledávky	046					
	8.	Odložená daňová pohledávka	047					
C.III.		Krátkodobé pohledávky	048	6 668	2 304	1 998	17 374	10 295
C.III.	1.	Pohledávky z obchodních vztahů	049	6 358	1 955	1 591	16 923	9 798
	2.	Pohledávky - ovládající a řídící osoba	050					
	3.	Pohledávky - pods.vliv	051					
	4.	Pohledávky za společníky	052					
	5.	Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	053					
	6.	Stát - daňové pohledávky	054	0	0	0	0	4
	7.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	055	213	253	310	436	493
	8.	Dohadné účty aktivní	056					
	9.	Jiné pohledávky	057	97	97	97	15	0
C.IV.		Krátkodobý finanční majetek	058	1 231	973	546	3 060	492
C.IV.	1.	Peníze	059	1 080	96	27	458	138
	2.	Účty v bankách	060	151	877	519	2 602	354
	3.	Krátkodobé cenné papíry a podíly	061					
	4.	Pořizovaný krátkodobý finanční majetek	062					
D.I.		Časové rozlišení	063	463	292	154	98	237
D.I.	1.	Náklady příštích období	064	349	266	150	38	50
	2.	Komplexní náklady příštích období	065					
	3.	Příjmy příštích období	066	114	26	4	60	187
		PASIVA CELKEM	067	30 528	24 601	21 776	53 827	38 360
A.		Vlastní kapitál	068	3 091	3 210	4 050	15 478	17 913
A.I.		Základní kapitál	069	2 000	2 000	2 000	3 000	3 000
A.I.	1.	Základní kapitál	070	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
	2.	Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly (-)	071					
	3.	Změny základního kapitálu	072	0	0	0	1 000	1 000
A.II.		Kapitálové fondy	073	0	0	0	-2 287	-2 287
A.II.	1.	Ážio	074					
	2.	Ostatní kapitálové fondy	075					
	3.	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	076					
	4.	Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách obchodních korporací	077	0	0	0	-2 287	-2 287
	5.	Rozdíly z přeměn obchodních korporací	078					
	6.	Rozdíly z ocenění při přeměnách obchodních korporací	079					
A.III.		Fondy ze zisku	080	720	720	720	481	438
A.III.	1.	Rezervní fond	081	524	524	524	524	524
	2.	Statutární a ostatní fondy	082	196	196	196	-43	-86
A.IV.		Výsledek hospodaření minulých let	083	471	371	490	17 181	14 284
A.IV.	1.	Nerozdělený zisk minulých let	084	471	371	490	17 181	14 284
	2.	Neuhrazená ztráta minulých let	085					

	3.	Jiný výsledek hospodaření z minulých let	086					
A.V.	1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období /+/-/	087	-100	119	840	-2 897	2 478
A.V.	2.	Rozhodnuto o zálohách na výplatu podílu na zisku /-/-	088					
B.		Cizí zdroje	089	27 172	21 232	17 573	38 152	20 256
B.I.		Rezervy	090	4 605	2 230	1 676	0	0
B.I.	1.	Rezervy podle zvláštních právních předpisů	091	4 605	2 230	1 676	0	0
	2.	Rezerva na důchody a podobné závazky	092					
	3.	Rezerva na daň z příjmů	093					
	4.	Ostatní rezervy	094					
B.II.		Dlouhodobé závazky	095	1 388	875	843	1 242	3 212
B.II.	1.	Závazky z obchodních vztahů	096	1 119	606	574	0	0
	2.	Závazky - ovládající a řídicí osoba	097					
	3.	Závazky - podstatný vliv	098					
	4.	Závazky ke společníkům	099	0	0	0	0	1 960
	5.	Dlouhodobé přijaté zálohy	100	0	0	0	431	441
	6.	Vydané dluhopisy	101					
	7.	Dlouhodobé směnky k úhradě	102					
	8.	Dohadné účty pasivní	103					
	9.	Jiné závazky	104					
	10.	Odložený daňový závazek	105	269	269	269	811	811
B.III.		Krátkodobé závazky	106	9 452	7 890	8 265	21 487	6 636
B.III.	1.	Závazky z obchodních vztahů	107	6 096	6 578	4 995	16 079	5 710
	2.	Závazky - ovládající a řídicí osoba	108					
	3.	Závazky - podstatný vliv	109					
	4.	Závazky ke společníkům	110	202	206	800	0	0
	5.	Závazky k zaměstnancům	111	795	354	302	815	279
	6.	Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	112	370	155	139	442	156
	7.	Stát - daňové závazky a dotace	113	510	369	158	1 255	-111
	8.	Krátkodobé přijaté zálohy	114	595	0	713	2 460	259
	9.	Vydané dluhopisy	115					
	10.	Dohadné účty pasivní	116	674	18	948	412	333
	11.	Jiné závazky	117	210	210	210	24	10
B.IV.		Bankovní úvěry a výpomoci	118	11 726	10 236	6 788	15 423	10 408
B.IV.	1.	Bankovní úvěry dlouhodobé	119	3 430	2 602	0	0	0
	2.	Běžné bankovní úvěry	120	8 296	7 634	6 788	13 185	10 000
	3.	Krátkodobé finanční výpomoci	121	0	0	0	2238	408
C.I.		Časové rozlišení	122	265	159	153	197	191
C.I.	1.	Výdaje příštích období	123	265	159	153	140	150
	2.	Výnosy příštích období	124	0	0	0	57	41

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv společnosti Oslavan, a.s.

Příloha 6: Výkaz zisků a ztráty Oslavan, a.s. (tis. Kč)

VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT v tis. Kč							
Označení	Text	č. ř.	2008	2009	2010	2019	2020
I.	Tržby za prodej zboží	01	88 171	56 565	50 744	113 790	65 972
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	02	65 369	44 616	41 848	95 732	57 436
+	Obchodní marže	03	22 802	11 949	8 896	18 058	8 536
II.	Výkony	04	9 689	13 191	11 593	15 694	499
II.1	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	05	9 991	13 145	11 567	16 787	0
II.2	Změna stavu zásob vlastní činnosti	06	-342	-134	26	-373	499
II.3	Aktivace	07	40	180	0	-720	0
B.	Výkonová spotřeba	08	13 781	12 003	12 607	18 664	13 386
B.1.	Spotřeba materiálu a energie	09	6 001	6 085	6 206	11 186	7 237
B.2.	Služby	10	7 780	5 918	6 401	7 478	6 149
+	Přidaná hodnota	11	18 710	13 137	7 882	15 088	-4 351
C.	Osobní náklady	12	14 143	12 741	7 576	18 107	6 588
C.1.	Mzdové náklady	13	10 716	9 840	5 684	13 459	5 102
C.2.	Odměny členům orgánů společnosti a družstva	14					
C.3.	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	15	3 428	2 888	1 880	4 572	1 323
C.4.	Sociální náklady	16	0	13	12	76	163
D.	Daně a poplatky	17	67	102	156	167	152
E.	Odpisy dlouhod. nehmotného a hmotného majetku	18	1 602	1 612	1 416	1 764	1 340
III.	Tržby z prodeje DM a materiálu	19	1 035	0	2 710	273	208
III.1.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	20	1 035	0	2 710	273	208
III.2.	Tržby z prodeje materiálu	21					
F.	Zůstatková cena prodaného DM a materiálu	22	1 655	0	918	57	201
F.1.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	23	1 655	0	918	57	201
F.2.	Prodaný materiál	24					
G.	Změna stavu rezerv a opr.p. v prov.obí a komplex.nákl.příštích obd.	25	1 953	-2 368	-640	-38	0
IV.	Ostatní provozní výnosy	26	167	200	5	478	3 522
H.	Ostatní provozní náklady	27	444	527	412	338	312
V.	Převod provozních výnosů	28					
I.	Převod provozních nákladů	29					
*	Provozní výsledek hospodaření	30	47	724	759	-2 370	2 487
VI.	Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	31					
J.	Prodané cenné papíry a podíly	32					
VII.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	33					
VII.1.	Výnosy z podílů v olv.a říz.os.a úč.j.pod podst.vl.	34					
VII.2.	Výnosy z ost.dl.cenných papírů a podílů	35					
VII.3.	Výnosy z ost.dl.finančního majetku	36					
VIII.	Výnosy z krátkodobého finančního majetku	37					
K.	Náklady z finančního majetku	38					
IX.	Výnosy z přecenění cenných papírů a derivátů	39					
L.	Náklady z přecenění cenných papírů a derivátů	40					

M.	Změna stavu rezerv a opr.pol.ve finanční oblasti	41					
X.	Výnosové úroky	42					
N.	Nákladové úroky	43	676	721	468	335	245
XI.	Ostatní finanční výnosy	44	2 067	1027	652	460	1 627
O.	Ostatní finanční náklady	45	1 656	960	323	607	1 391
XII.	Převod finančních výnosů	46					
P.	Převod finančních nákladů	47					
*	Finanční výsledek hospodaření	48	-264	-653	-139	-527	-9
Q.	Daň z příjmů za běžnou činnost	49	7	0	14	0	0
Q.1.	- splatná	50	7	0	14	0	0
Q.2.	- odložená	51					
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost	52	-225	70	606	-2 897	2 478
XIII.	Mimořádné výnosy	53	137	48	236	0	0
R.	Mimořádné náklady	54	13	1	2	0	0
S.	Daň z příjmů z mimořádné činnosti	55					
S.1.	- splatná	56					
S.2.	- odložená	57					
*	Mimořádný výsledek hospodaření	58	123	47	234	0	0
T	Převod podílů na výsledku hospodaření společníkům (+/-)	59					
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-)	60	-101	117	840	-2 897	2 478
****	Výsledek hospodaření před zdaněním	61	-108	117	854	-2 897	2 478

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv společnosti Oslavan, a.s.

Příloha 7: Rozvaha odvětví (tis. Kč)

ROZVAHA v tis. Kč				
Položka	2008	2009	2010	2019
AKTIVA CELKEM	213 733 450	308 742 286	320 141 145	381 531 146
Dlouhodobý majetek	65 394 446	99 734 839	97 005 272	134 281 135
Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek	33 115 219	52 983 095	46 284 757	52 439 882
Dlouhodobý finanční majetek	32 279 227	46 751 744	50 720 515	81 841 253
Oběžná aktiva	145 989 372	203 423 148	219 147 736	244 817 042
Zásoby	46 299 358	51 256 492	57 568 248	74 304 366
Pohledávky	88 951 248	129 107 089	139 882 056	141 681 111
Krátkodobý finanční majetek	10 738 760	23 059 567	21 697 432	28 831 565
Časové rozlišení	2 349 632	5 584 299	3 988 138	2 432 968
PASIVA CELKEM	213 733 450	308 742 286	320 141 145	381 531 146
Vlastní kapitál	84 154 617	126 422 188	131 597 932	181 832 055
Cizí zdroje	128 475 599	172 994 848	182 152 788	194 514 130
Rezervy	2 442 512	4 926 192	4 957 566	5 015 476
Dlouhodobé závazky	5 406 185	26 073 423	21 368 799	18 661 690
Dlouhodobé dluhopisy a směnky	0	595 099	1 459 496	3 524 098
Jiné dlouhodobé závazky	5 406 185	25 478 324	19 909 303	15 137 592
Krátkodobé závazky	77 710 072	92 126 295	114 154 173	127 822 261
Krátkodobé dluhopisy a směnky	41 647	48 697	94 284	113 555
Jiné krátkodobé závazky	77 668 425	92 077 598	114 059 889	127 708 706
Bankovní úvěry a výpomoci	42 916 830	49 868 938	41 672 249	43 014 702
Dlouhodobé bankovní úvěry	7 098 019	11 041 593	8 175 482	11 851 666
Krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci	35 818 811	38 827 345	33 496 767	31 163 036
Časové rozlišení	1 103 234	9 325 250	6 390 426	5 184 961

Zdroj: vlastní zpracování dle MPO

Příloha 8: Výkaz zisků a ztráty odvětví (tis. Kč)

VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT v tis. Kč				
Položka	2008	2009	2010	2019
Tržby za prodej zboží	600 617 735	674 598 685	714 522 142	910 635 432
Náklady vynaložené na prodané zboží	547 064 696	615 141 014	651 167 517	834 525 199
Obchodní marže	53 553 039	59 457 671	63 354 625	76 110 233
Výkony	23 067 161	39 218 418	42 184 779	43 948 567
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	21 707 166	37 457 160	40 361 608	39 860 753
Změna stavu zásob	-173 840	630 406	302 839	211 544
Aktivace	1 533 835	1 130 851	1 520 331	3 876 270
Výkonová spotřeba	42 609 367	57 062 054	59 304 874	64 102 319
Přidaná hodnota	34 010 833	41 614 035	46 234 530	55 956 481
Osobní náklady	15 023 863	21 653 053	21 584 822	34 700 197
Mzdy	10 863 773	15 778 213	15 307 008	24 326 529
Soc. a zdrav. pojištění	3 803 189	5 197 972	4 806 808	9 674 986
Ostatní osobní náklady	356 901	676 868	1 471 006	698 651
Provozní VH	17 532 895	16 140 245	16 018 129	18 468 129
Finanční VH	4 324 438	-3 210 552	-963 925	4 625 881
VH před zdaněním	21 857 334	19 350 797	16 982 054	23 094 010
Daň	5 103 500	5 056 196	3 709 537	4 700 961
VH	16 753 834	14 294 601	13 272 517	18 393 049

Zdroj: vlastní zpracování dle MPO